NATIONAL LIBRARY
JUL 21 1971
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

B10/A/16/17

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St. Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121, 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, JUNE 30, 1971

LATVIJA
AMERIKĀ

52. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 30. JŪNIJS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Tautas mākslas krātuve

Saņemot Garezera pārvaldes piekrišanu un cerot uz vispārēju atsaucību, pamatus latviešu tautas mākslas krātuvei licis vasaras skolu fonds, izraugot ASV latv. daiļamatniecības savienības priekšsēdi Osvaldu Grīnu par krātuves vadītāju-iekārtotāju un šī darba ievadīšanai no projektētajiem 7000 dol. nododot 2000.

„Ja vidusskolas vajadzībām Garezerā ir iekārtota grāmatu krātuve-bibliotēka, tad tautas mākslas krātuve kalpos tiem pašiem mērķiem un būs kā atvērta grāmata, no kuras mūsu jaunatne varēs bagātināties latvietībā," uzsvērot krātuves nozīmi, teica O. Grīns Vasaras skolu fonda paplašinātā valdes sēdē 13. jūnijā Garezerā.

Jau agrāk O. Grīns ir cilājis ideju par etnografisko mantu sakopojumu Garezerā, bet jo aktīvi to apgaismoja un par iekārtošanu pastāvēja pēdējās centrālās kultūras dienās 7. martā Kalamazū. Pēc O. Grīna atzinuma un VSF valdes piekrišanas tautas mākslas krātuve iedalīsies 4 nodaļās. Centrālizētā būs „Senatne" ar atdarinājumiem un īsu apceri, veidojot ar 11./12. g. s. jaunavas tērpu vai to daļas. Rotas oriģinālas, atdarinājumi no 4—13. g. s., dzintars, foto attēli, grāmatas. Vitrīnas aizmugurē būtu zīmējums vai gleznojums ar senlatviešu pili vai citu senatnīgu ainavu.

Nākošā nodaļā, „Etnografija", atrastos vīriešu un sieviešu tautas tērpi vai to daļas no citiem novadiem, jostas, cimdi, zeķes, gultas segas, audumi, keramika, darbi kokā, pinumi, kokle, vērpjamais ratiņš, aužamie stāvi u.t.t. Trešo nodaļu — „Jaundarbi" — pārstāvētu lietiskās mākslas izlase, iegūta izstādēs vai speciāli pasūtināta. Pēdējā jeb ceturtā nodaļā būtu novietotas grāmatas, foto attēli, diapozitīvi un to varētu apzīmēt par „Papildus nozari".

Lai radītu lielāku interesi un gūtu plašākas zināšanas, būtu jārīko referāti ar demonstrējumiem, islaicīgi kursi par latvju rakstiem, tautas mākslu ar praktisku darbu demonstrējumiem un iespēju mācīties keramikā, aušanā, rotu kalšanā un citos tautas mākslas darbos.

Pēc O. Grīna domām daļu eksponātu krātuvei varētu iegūt ziedojumu veidā. Ja rastos līdzekļi, tos varētu papildināt, atpērkot no to īpašniekiem, bet pēdējā iespēja būtu — aizņemties uz laiku. Pēc aptuvena aprēķina, eksponātus nopērkot, tie izmaksātu ap 5000 dol., bet krātuves iekārtošana, vitrīnu izbūve, to apgaismošana un citi izdevumi būtu ap 2000 dol. Garezera pārvalde telpas izraudzījusi blakus vidusskolas zālei, to pārbūvējot un izveidojot tā, lai vēl šajā vasarā krātuves izveidošanu iesāktu. To iekārtos Vasaras skolu fonds, veicot darbus ar līdzekļiem, kas ienāktu no atsevišķiem tautiešiem vai organizācijām.

Pirmo ziedojumu tautas mākslas krātuves iekārtošanai, bez jau minētā Vasaras skolu fonda, jau pieteicis Sietlas latviešu draudze, pavadvēstulē minot, ka izpilda 20. ALAs kongresa 23. maijā pieņemto vicepriekšsēža Barija Minden

(Beigas 5. lpp.)

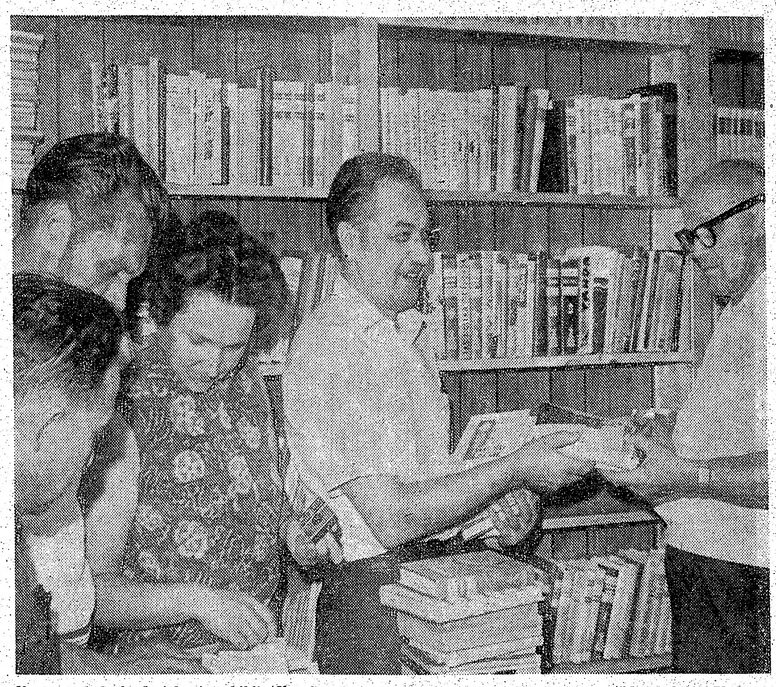

Vasaras skolu fonda iekārtotā bibliotēka Garezerā, kuru 4. jūlijā nodos Garezera vidusskolai. Uzņēmumā VSK darbinieki ar grāmatu krātuvi iepazīstina Garezera pārvaldi, no kreisās: fonda kasieris A. Rieksts, administrātors V. Vārsbergs, bibliotēkas darbiniece B. Vārsberga, fonda sekretārs V. Miķelsons un Garezera valdes priekšsēdis R. Jankavs. Foto: F. Ritums

Atbalsts ar atvilkumiem

DAŽĀDI IESKATI PAR ZIEDOJUMU VĀKŠANAS VEIDU KULTŪRAS FONDAM

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 16. jūnija valdes sēdē Latviešu namā Toronto priekšsēdis T. Kronbergs ziņoja, ka pirms Toronto latviešu kreditsabiedrības gada sapulces viņam norādīts, ka paredzamo peļņas atlikumu ap 2500 dol. apmērā šoreiz nesadalīs, bet nodos LNAK darbībai. Gada sapulcē šis atlikums tomēr samazinājies uz 300 dol., kuri tad arī piešķirti LNAK darbības atbalstam, bet vēlāk saņemta tikai 101 dol. iemaksa, jo kreditsabiedrība no piešķirtās summas atvilkuši 199 dol., kurus pērnā gada LNAK padomes vēlēšanās bija samaksājusi kā LNAK dalības maksu par saviem biedriem, kas paši to nebija darījuši. T. Kronbergs norādīja, ka sarunās ar tautiešiem daudzi bijuši pārsteigti, ka Toronto latviešu kreditsabiedrība jau divus gadus nemaksā LNAK dalības maksu par saviem biedriem, ko agrāk vienmēr darīja. Kreditsabiedrībai šīs lietas kārtošanai ir divas iespējas: 1) tā var atvilkt šo 1 dol. dalības maksu no biedru kontiem, un 2) ja ir atlikums, var no tā samaksāt šo dalības maksu par saviem biedriem. Kreditsabiedrība šādā situācijā vairs nepakalpo latviešu sabiedrībai.

Pārrunās J. Mežaks atzina, ka sāk veidoties interesants juridisks stāvoklis: kreditsabiedrība oficiāli pastāv pie LNAK, tādēļ tai arī tik daudz biedru, bet biedru maksas savai pamatorganizācijai tā vairs nemaksā. K. Prieditis, kas ir arī kreditsabiedrības revizijas komisijas priekšsēdis, domāja, ka še noticis kāds pārpratums. Viņš uzsvēra, ka kreditsabiedrības ir saimnieciska, ne labdarības pasākums, bet par katru savu biedru tai jāmaksā 1 dol. dalības maksa, jo tas paredzēts statūtos, vienalga, vai atvelkot šo maksu no biedru kontiem, vai arī sedzot no gada peļņas. „Šie maksājumi nav atkarīgi no vienas personas ieskatiem, bet gan no statūtiem," aizrādīja K. Prieditis. J. Skrastiņš atzina, ka LNAK valdei šai lietā „jāieņem stāvoklis", jo kreditsabiedrība jau 2 gadus parādā šos maksājumus. Pēc ilgākām pārrunām un dažiem it radikāliem ierosinā-

(Beigas 4. lpp.)

Ontario valdības imigrācijas un pavalstniecības ministrs Jaremko (pa labi) draudzīgā sarunā ar LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu. Foto: „L.A."

Atskanas arī Ontario parlamentā

PROVINCES VALDĪBAS SEKRETĀRS UN PAVALSTNIECĪBAS MINISTRS DŽ. JAREMKO AIZSTĀV UKRAIŅUS, BALTIEŠUS UN CITAS APSPIESTAS TAUTAS.

Kanadas ministru prezidenta Trudo „medus mēnesis" Pad. savienībā un diezgan vaļīgā izrunāšanās, it sevišķi, salīdzinot ukraiņu brīvības cīnītājus ar Kvebekas terroristu organizāciju FLQ, radījusi atbalsi arī Ontario provinces parlamentā. Šīs atbalsis var ne tikai interesēt katru latvieti, bet tās der arī iegumēt, vērtējot mūsu tautas patiesos draugus un labvēļus, kā arī Kanadas un Ontario provinces politiskās dzīves veidotājus.

Ievadot parlamenta pēcpusdienas sesijas debates, provinces valdības sekretārs un pavalstniecības ministrs Dž. Jaremko pēc īsiem ievadvārdiem teica:

„Sekojot Kanadas ministru prezidenta Trudo izteicieniem Pad. savienības apmeklējuma laikā un pēc tam, uzskatu to par lielu traģēdiju tām tautām, kas pašreiz tiek verdzinātas no komūnistiskās diktatūras Kremlī, ieskaitot ne tikai ukraiņus, baltkrievus, lietuviešus, latviešus un igauņus, bet arī tā saucamās satelītu tautas."

Tālāk, pusteikumā ministru pārtrauca opozicijas vadītājs no liberāļu partijas R. Niksons (R. F. Nixon), griežoties pie parlamenta priekšsēža ar jautājumu: vai parlamentāra kārtība atļauj ministriem nākt ar personīgiem paziņojumiem, jeb tā ir ierobežota ar jautājumiem, kas skar attiecīgo departamentu.

Pēc dažu citu liberāļu un jaundemokratu (NDP) parlamenta locekļu starpsaucieniem, parlamenta priekšsēdis norādīja, ka līdzšinējais Dž. Jaremko paskaidrojums pagaidām vēl nenorāda, ka tas būtu pavalstniecības ministrijas ziņojums, bet varētu par tādu izvērsties nobeigumā.

Opozicijas līdera R. Niksona neatlaidība nemazinājās un viņš turpināja jautāt, vai Dž. Jaremko paskaidrojums ir arī Ontario provinces valdības nostāja šajā jautājumā.

Tikai pēc parlamenta priekšsēža ieteikuma noklausīties ziņojumu līdz beigām un pēc tam taisīt secinājumus, deva Dž Jaremko iespēju turpināt:

„Mēs, šeit Ontario provincē, veidojam savu dzīvi pēc saviem principiem. Šis ir gadījums, kas svarīgs un nozīmīgs daudziem provinces iedzīvotājiem, tādēļ kā pavalstniecības ministrs šo iedzīvotāju vārdā jūtos atbildīgs, lai šo dzīves veidu mēs varētu turpināt. Ministru prezidents Pad. savienības apmeklējuma laikā bieži vien izrādīja solidāritāti komūnistu režīmam. Viņa paraksttēis draudzības līgums nostāda Kanadas demokratiju līdzīgi kā komūnisma diktatūru..."

Šajā vietā runātāju ar starpsaucieniem pārtrauca jaundemokratu (NDP) partijas jaunievēlētais līderis S. Levis(S. Lewis): „Ministrs sāk jokoties!" Tas tomēr netraucēja Dž. Jaremko turpināt: „Ministru prezidenta izteikumus var uzskatīt kā komūnistiskā režīma atbalstīšanu un viņa vārdi rada samulsumu un bailes cilvēkos, kas šeit grib dzīvot brīvībā, tāpat kā mēs (domāti apspiesto tautu piederīgie, ref.). Tādēļ, kā Kanadas pilsonis, es stingri nosodu Trudo kunga rīcību un vārdus, kuriem nevaru piekrist."

Debašu turpinājumā parlamenta priekšsēdis norādīja, ka sava paziņojuma nobeigumā Dž. Jaremko runājis kā Kanadas pilsonis, nevis kā provinces ministrs, un tādēļ jautājums izbeidzams. Tas tomēr neapmierināja NDP līderi S. Levisu un pēc diskusijām par parlamentāro kārtību vispār, paskaidroja, ka arī viņš domā, ka ministru prezidenta Trudo izteikumi, salīdzinot Ukrainu ar FLQ ir bijuši nepārdomāti, muļķīgi un apvainojoši. Tomēr Trudo ceļojums pa Pad. savienību bijis abu valstu sadarbības interesēs, un ministrim Jaremko par to nebūtu jāuztraucas..."

Kaut arī Ontario provinces parlamentārā kārtība neparedz debates vispārējos jautājumos, kas neskar tieši provinci, tomēr Dž. Jaremko paskaidrojumi bija ļoti svarīgi, jo sevišķi apspiesto tautu piederīgajiem, kas šeit esam atraduši demokratisko brīvību sev un tās ietvaros varam turpināt nacionālo darbu, runājot arī to vārdā, kuriem šāda demokratiska brīvība ir liegta komūnistiskās diktatūras žņaugos.

R. Norītis

Vairoga nesēji

LIELĀS JUNDAS STUNDAI TUVOJOTIES

DV 2. globālo dienu Toronto kulminācija būs svētdiēn, 4. jūlijā Lielajā jundā ar uzvedumu „Tēvu zeme". Uzvedums sāksies plkst. 4 pēcpusdienā Royal York viesnīcas Kanadas zālē.

Lielā junda! Tā atsauc atmiņā sardzes maiņu tajās tālajās dienās pie Brīvības pieminekļa Rīgā, kad visi pulksteņi sita divpadsmito stundu. Skanēja komanda, karavīru soļi, iedziedājās taure. Pieminekļa sardze kaujas tērpā nekustīgi stāvēja granita pakājē, kur tauta bija iekalusi savu seno karavīru tēlus, noliektām galvām, vairogiem rokās. Tur iekalti arī vārdi, kurus var gan izdzēst no akmeņa, bet ne no tautas gara.

Lielās karavīru piemiņas dienas ir klāt. Kāds tāls stundenis sit divpadsmito stundu. No malu malām pulcējas vīri. Savām cīņām un to līdzgaitniekiem godu dodami, viņi nes kādu vairogu.

„Pārnāc ar vairogu, vai uz tā," tā teikušas sieras, māsas un mātes, atvadīdamās no saviem vīriem, dēliem un brāļiem, tiem kaujās dodoties. Ar vairogu rokās soļojuši dzīvie, uz vairoga nesti kaujās kritušie. Mūsu karavīri, kas no kaujas lauka pārnākuši uz sava vairoga nes lielu cīņu zīmes, lielu cīņu zaudējumus. Tur tie nes savas tautas zaudēto brīvību. Viņu soļiem līdzās klusi slīd ēnas no tālām vietām: Tīrelpurva, Nāves salas, Volchovas, Lestenes, Džūkstes . . . Tālo cīņu vietu vārdi iekvēlojas kā seno kauju uguns. „Dievs, Tava zeme deg!" — nedzirdamām balsīm runā ēnas. Dzirdami sava ugunsvārdu dziesminieka teikto atkārto dzīvie. Pie viņiem nāks sērst Aleksandra Grīna zvaigžņu pulku vīri, aiz tiem Aleksandra Čaka Mūžības skartie. Tie runā, atgādina, mudina, sveicina . . . Cīņās solo, klausās tālajās balsīs un zina, ka tās nav apklusināmas, kamēr vien jebkādā vietā virs zemes solos kāds dzīvs latviešu karotājs.

Dzīvie vairognesēji Lielās jundas dienās liecinās savu ticību tālo zvaigžņu pulku mūžīgā stundeņa Lielajam Regulētājam. Ticība skanējusi un skanēs ik vakara karavīru dziesmā: „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils."

Kādā tālā zemē akmenī cirstie vīri joprojām turēs savu vairogu un sastinguši klausīsies, vai neskanēs viņu stundeņa divpadsmit sitieni . . .

K. Z.

Vēlas „miermīlīgu pētīšanu"

Pad. savienība iesniegusi Apvienotajām nācijām līgumprojektu par mēness miermīlīgu izpētīšanu, aizliedzot uz tā virsmas novietot atomieročus, izdarīt izmēģinājumus, aizliegt ierīkot militāras bazes un novietot citus masu iznīcināšanas ieročus. Šis līgums papildinātu jau divus spēkā esošos līgumus — 1967. gada līgumu par izplatījuma izpētīšanu un 1968. g. līgumu par avarējušo astronautu glābšanu. Līgumprojekts izslēgtu arī territoriālās prasības uz mēness. Pad. ārlietu ministrs Gromiko lūdzis ģenerālsekretāru Utantu nākt ar likumprojektu AN ģenerālsapulcē 21. septembrī. Apvienoto nāciju galvenajā mītnē padomju līgumprojekts uzņemts vispārējā vēsi. Padomju solis pārsteidzis AN diplomātus jo sevišķi tāpēc, ka Pad. savienība tajā pat laikā izmēģina savu izplatījuma staciju. Līdz šim vēl krievi nav nosūtījuši cilvēkus uz mēness, kurpretim ASV jau gatavo savu astronautu 4. lidojumu.

BALTIEŠU STUDENTU KONGRESS
š. g. 3. jūlijā, plkst. 11.30
KING EDWARD ISLAND ROOM,
Royal York hotelī, Toronto.
Tuvāka informācija, zvanot Rutai Priedkalnei, tel. 312-784-3242
Latviešu Studentu Centrālā Savienība

Daugavas Vanagu 2. Globālās dienas ir klāt!

PIEKTDIEN, 2. JŪLIJĀ,

Plkst. 16.30
sacensības sportā Jarvis vidusskolā.
Plkst. 19.00
Tēlotājas mākslas izstādes atklāšana
Plkst. 20.00
jaunatnes deva svētkiem — lieluzvedums dziesmā un dejā, kur nedrikstētu iztrūkt neviens. Dalībnieku skaits pāri simtam. Royal York viesnīcā.

SESTDIEN, 3. JŪLIJĀ:

Plkst. 14.00
teātra izrāde „SPĒLE PILĪ".
Plkst. 18.00
KANAKU VAKARS
Plkst. 20.30
DIŽBALLE
Divi orķestri — veco un jauno gaumē

SVĒTDIEN, 4. JŪLIJĀ:

Plkst. 10.00
DV 25 gadu darbības atceres akts un koncerts.
Plkst. 13.00
Rakstnieku cēliens.
Plkst. 16.00
Svētku lieluzvedums „TĒVU ZEMĒ"

NO AVIŽNIEKA PIEZĪMJU BLOKA (16):

Ceribas, bažas, vilšanās...

RUNAS UN IDEĀLISMS ● VISS LATVISKS, TIKAI NE VALODA ● VIEGLĀKAIS CEĻŠ IR ĒRTĀKS ● LATVIEŠU KLUBS BEZ LATVIEŠIEM

Tuvojoties Daugavas Vanagu 2. globālajām dienām Toronto, kad arvien vairāk auga interese par gaidāmajiem viesiem no citiem kontinentiem, jo daudzi torontieši cer satikt paziņas, bet daudziem citiem interese satikt „tālumniekus", lai ar tiem aprunātos par dzīvi viņā krastā, arī „Latvijas Amerikā" 2. jūnija numurā bija lasāms virsraksts „Būs arī lidojums no Zviedrijas". Izlasot sekojošo Zviedrijas DV nodaļu delegātu sapulces Jenčēpingā atreferējumu vēlāk, nācās konstatēt, ka nekāda speciāla lidojuma no Stokholmas uz Toronto tomēr nebūs, jo interesentu skaits pārāk mazs, lai varētu noorganizēt kopīgu lidojumu. Ir vienīgi iespēja piedalīties citu organizētos speciāllidojumos vai izmantot rēgulārās gaisa satikšmes mašīnas.

Pērnā gadā Toronto notika Kanadas latviešu 5. dziesmu svētki, no Anglijas ieradās divas, bet no Zviedrijas viena speciāllidmašīna ar svētku tiešajiem un netiešajiem dalībniekiem, kuru vidū bija daudzi DV organizācijas biedri. Tas jāva cerēt, ka šogad DV 2. globālajās dienās būs apmēram tāpat. Sākot šo plašo sarīkojumu organizēt un reklāmēt, visās zemēs, kur darbojas lielāks vanagu skaits, arī bija runas, ka globālajām dienām Toronto, sakarā ar DV organizācijas 25 gadu pastāvēšanu, jākļūst par līdz šim lielāko vanagu un vanadžu pasaules salidojumu, kurā katrai zemei jāpiedalās ar iespējami lielu dalībnieku skaitu. Bija dzirdamas kvēlas runas un dedzīgi raksti, loti optimistiski. Parādījās uzsaukumi un aicinājumi. Nāca zinas, ka speciālus koplidojumus organizē Anglijā. Vācijā un Zviedrijā. Vācijas „Latvijā" parādījās pat veselu lappusi liels Air Canada sludinājums, piedāvājot izdevīgus lidojumus. Globālo dienu rīkotājus gandrīz jau sāka mākt bažas, vai visiem pietiks vietu sarīkojumos, kuros krēslu skaits nepārsniedz tūkstoti. „Kurp tad lidosim, ja ne paši uz savu lielsarīkojumu?" bija dzirdami pašapzinīgi izteicieni Eiropā.

Šim laikraksta numuram iznākot, DV 2. globālo dienu darba nedēļa jau sākusies, bet „vīkendā" risināsies lielie svētku sarīkojumi. Ir ieradies bariņš vanagu un vanadžu no Eiropas, gandrīz vairāk no Austrālijas, bet — speciāllidojumiem nav pieticis interesenšu ne Anglijas, ne Vācijas, ne Zviedrijas DV saimēs un tas tiešos. Atkal reiz bijušas lielas un skaistas runas, bet pietrūcis gribas un ideālisma. Vai patiešām vecums jau tik ļoti lauž kaulus?

Arī jaunieši dažādajās zemēs pašreiz gatavojas savam nākošajam lielajam salidojumam — 2. pasaules latviešu jaunatnes kongresam, kas notiks nākošajā gadā no 15. — 21. augustam Kanādas Holoveja kolledžā pie Londonas, Anglijā, kas celta 19. gadsimtā pilij līdzīgā veidā. Bez skaļām un dižām runām, tikai ar aicinājumiem apkārtrakstos un līdz šim nedaudzām īsām atzīmēm presē, jaunieši no Ziemeļamerikas jau tagad organizē 4 koplidojumus uz Angliju — ik pa 2 no ASV un Kanadas. Atceroties 1. kongresu, kuru Rietumberlinē pēkšņi aizliedza, tādēļ to nācās pārcelt uz Hanoveru, negribas šaubīties, ka interesentu šiem koplidojumiem trūks, ka šie koplidojumi tika ne tikai organizēti, bet arī īstenosies, kaut arī četru plānoto vietā iznāktu tikai trīs vai divi. Taču jauniešiem nebūs jāzņo rīkotājiem Anglijā: no Ziemeļamerikas nevienas lidmašīnas nebūs! Še nu jāsaka otrādi: lielas un skaistas runas trūkušas, taču gribas un ideālisma nepietrūks.

Tikai — kā jau jaunieši visos laikos — arī mūsdienu jaunatne ir pārāk optimistiska. Pēc kongresa tā vēlas pacelot pa Eiropu, kas būs iespējams, bet tā vēlas noskatīties arī olimpiskajās spēlēs Minchenē, kas, liekas, tikai retajam, ja vispār kādam būs iespējams. Pašā Vācijā ir ap 800.000 interesentu, kas vēlas spēlēs noskatīties, bet ieejas kartes dabūs tikai ap 45.000, pie tam — laimīgos izlozējot. Ārzemēs ieejas kartes, arī ierobežotā veidā, izplata tūrisma biroji (vairums jau izpārdots), un ieejas karšu iegūšana saistīta ar vietas rezervēšanu lidmašīnā un apmetnes pasūtināšanu (ar iepriekšēju samaksu) Minchenē vai tās apkārtnē. Vai mūsu jauniešiem, organizējot speciālus koplidojumus, būs iespējams ieejas kartes olimpiskajām spēlēm iegūt? Un vai viņu spēkos būs samaksāt krietni dārgās nakts mītnes spēļu vietu tuvumā? Taču skaisti, ka jaunatne vismaz vēl spēj sapnot!

★

Taču ar mūsu latvisko jaunatni ir arī savs „bet", pie tam liels. Tā Periskops „Laika" 24. aprīļa numurā, rakstot par Amerikas latviešu jaunatnes apvienības rīkoto pirmo slēpošanas izbraukumu rietumpiekrastē, atzīmē, ka šī izbraukuma organizētāja Daina Bērziņa „Ziemeļkalifornijas Apskatā" citā vidū rakstījusi: „Laiks ir burvīgs. Vakaros sanācām kopā un, pie kamīna sasēdušies, pārrunājām dienas notikumus. ALJA vicepriekšsēdis Atis Lejiņš rādīja slīdītes no Latvijas. Paldies Atim par brīnišķīgo vakaru."

Tūlīt tālāk Periskops citē, ko par šo pašu izbraukumu un brīnišķīgo vakaru ALJAs apkārtrakstā „Spogulis" raksta pats Atis Lejiņš. Proti: „Ja nebūtu slēpošanas izbraukums izsludināts latviešu valodā ALJA ietvaros, tad vairāk kā trīsdesmit lielā jauniešu grupa, kas sabrauca, ar neko neatšķirās no kuras katras amerikāņu baltās vidusšķiras plastiskās kultūras jauniešu grupas. — Ar dziedāšanu, veco labo latviešu prieka un kopības saiti, negāja labāk kā ar valodu. Pēc tam, labi ja pieci, seši jaunieši apmeklēja sarīkojumu vakarā, kad es stāstīju un rādīju diapozitīvus no Latvijas, trīs, četri noslēdza vakaru pie kamīna kvēlošām oglēm ar klusām dziesmām un ģitaras klusām pieskaņām — Otrā rītā, koši saulainā un dzidrā, jautri angliski čalojot, kā daži vecāki ar savām atvasēm, tā paši jaunieši savā starpā, katrs devās uz savu pusi."

Klasisks piemērs, kā ziņu „uzsaluma" un kāda izskatās īstenība. Tikpat klasisks, ka latviskā jaunatne, iesaistījusies latviešu jaunatnes organizācijā, lai atrastos un darbotos latviskā vidē latviskiem mērķiem, šo vidi latvisko ar sarunām angļu valodā...

T. K. savukārt, „Latvijas Amerikā" 19. jūnija numurā, rakstā „Latviskā daiļuma parāde" apcerot jaunatnei domāto vakaru DV 2. globālo dienu ietvaros, raksta: „2. jūlijā jaunatne sasauksies latviski, dejos latviski, dziedās latviski, spēlēs latviski." Domājot par A. Lejiņa augstāk teikto, gribas cerēt un vakara lūgšanās sirsnīgi lūgt, kaut nu mīlais Dieviņš dotu, ka T. K. rakstītajā teikumā nebūtu piemirsta piebilde: „...un savā starpā sarunāsies angliski." Ne jau uz skatuves, bet no tās nonākot un kaut kur maliņā apmetoties, bet jo sevišķi sekojošajā, tikai jauniešiem domātajā ballē DV namā. Kaut nu patiešām šai vakarā ne tikai sasaukšanās, dejošana, dziedāšana un spēlēšana būtu latviska, bet — arī valoda! Tik ļoti gribas to cerēt un tam ticēt, taču cerības un ticība ir gaužām vārgi stādi, kuri biežāk nokalst nekā zaļo.

★

Pesimistiskā doma, ka musu jaunatnē viss ir latvisks, izņemot valodu, nav padzenama kā naksnīgs murgs, jo pārāk daudz to jau nācies piedzīvot gandrīz visās ASV un Kanadas latviešu kolonijās. Esmu pats vērojis jauniešu nodarbības — sportā un citās nozarēs — kuŗās latviešu instruktors latviešu jaunatnei nepieciešamos paskaidrojumus dod valodā, kuŗā, kā par brīnumu, pāretam ieskanās arī kāds latviešu valodas vārds, viss pārējais šais nodarbībās latviskajā vidē gan tiek teikts angliski. Ko gan citu lai arī dara? Dažreiz pats instruktors nespēj pietiekami latviski izteikties, bet visbiežāk latviskajā vidē audzinātie bērni un jaunieši teiktos paskaidrojumus vienkārši nesaprot.

Piemēru virkne varētu būt garu garā, taču no tās jāatsakās, jo tik daudz telpas redaktors avīzē neatvēlēs, lai visu zināmo uzskaitītu. Taču paiūkosimies vērīgāk ap sevi, aiziesim kādreiz uz jauniešu nodarbībām latviskajā vide un ieklausīsimies labi, arī starpbrīžu sarunās latviešu skolā vai skolēnu sarunās savu skolu sarīkojumos ārpus zāles, tad piemēru virkne kļūs lieka, jo pašu ausīm pārliecināsi mies, ka latviskajā vidē trūkst

(Beigas 5. lpp.)

Dižd̄anča dejotāji Ligo svētku uzvedumā Toronto latviešu katoļu lau ku īpašumā Mežcicmā, 19. jūnijā. Foto: A. Stikuts

LATVIJA
52. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 30. JŪNIJS
GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO
Atbildigais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.
Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības izmāt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūto atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs īpašums un ne vienmēr redkolēģijai atbilst arī redakcijas viedoklim.
Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — uz mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$8.40 par 1 collas slejas telpu
Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTAJU VĒSTULES

LIELO DIENU GAIDĀS

Lieli pārdzīvojumi šodien strēvo plašā pasaulē izkaisito DV organizācijas biedru sirdīs. DV saimei nav jāatgādina mūsu tautas sāpes un ciešanas, jo katrs tās pārdzīvojis savā sirdī, domās un gaitās, brīžiem vēl jūtamāk un dziļāk, nekā citi mūsu tautas locekļi. Daugavas Vanagu organizācija dzimusi sāpju un ciešanu ugunīs. Vai ar to vien pietiek, ja apzināmies savas tautas postu un likteni?

Svētku dienās būtu jāpakavējas pie trīs svarīgākiem punktiem: pieminēt, pateikties, apņemties. Pirmais, ko mēs nedrīkstam aizmirst, ir varoņi, mūsu tēvi, brāļi un dēli, kas ziedojuši savas dzīvības uz mūsu dzimtenes altāŗa. Lai svēta viņu piemiņa! Jāpateicas mūžigajam Dievam par to, ka liela daļa mūsu tautas locekļu dzīvo brīvajā pasaulē, kuŗā mēs varam atgādināt mūsu tautai nodarīto lielo pārestību, brīdinot no komūnisma briesmām, kas draud visai cilvēcei.

Pēdējos gados trimdas latviešu sabiedrībā nomanāma tendence izvairīties no sabiedriskiem amatiem. Latvijas laika vecākās paaudzes darba darītāji pagurst, dziļāk, nekā citi mūsu tautas locekļi. Daugavas Vanagu organizācija dzimusi sāpju un ciešanu ugunīs. Vai ar to vien pietiek, ja apzināmies savas tautas postu un likteni?

Svētku dienās būtu jāpakavējas pie trīs svarīgākiem punktiem: pieminēt, pateikties, apņemties. Pirmais, ko mēs nedrīkstam aizmirst, ir varoņi, mūsu tēvi, brāļi un dēli, kas ziedojuši savas dzīvības uz mūsu dzimtenes altāŗa. Lai svēta viņu piemiņa! Jāpateicas mūžigajam Dievam par to, ka liela daļa mūsu tautas locekļu dzīvo brīvajā pasaulē, kuŗā mēs varam atgādināt mūsu tautai nodarīto lielo pārestību, brīdinot no komūnisma briesmām, kas draud visai cilvēcei.

Pēdējos gados trimdas latviešu sabiedrībā nomanāma tendence izvairīties no sabiedriskiem amatiem. Latvijas laika vecākās paaudzes darba darītāji pagurst, dziļāk, nekā citi mūsu tautas locekļi. Daugavas Vanagu organizācija dzimusi sāpju un ciešanu ugunīs. Vai ar to vien pietiek, ja apzināmies savas tautas postu un likteni?

Svētku dienās būtu jāpakavējas pie trīs svarīgākiem punktiem: pieminēt, pateikties, apņemties. Pirmais, ko mēs nedrīkstam aizmirst, ir varoņi, mūsu tēvi, brāļi un dēli, kas ziedojuši savas dzīvības uz mūsu dzimtenes altāŗa. Lai svēta viņu piemiņa! Jāpateicas mūžigajam Dievam par to, ka liela daļa mūsu tautas locekļu dzīvo brīvajā pasaulē, kuŗā mēs varam atgādināt

Tādas pārdomas rodas lielajām DV dienām gatavojoties. No sirds sveicu vanagus un vanadzes ar J. Raiņa vārdiem: „Mums rokas jāpieliek, lai lielais darbs uz priekšu tiek!"

Vanadze E. Alka, Bafalo

★

KANAKU VAKARĀ VĒLAMA VISU CINĪTĀJU PIEDALĪŠANĀS

„Latvija Amerikā" 10. aprīļa numurā Alfreds Puķīte atzinis vienīgi leģionāru ciņas par varonīgām, bet pārējām pagājis garām, izceļot tikai leģionārus, kuŗos, jādomā, pats piedalījies. Ko nozīmē izteiciens „Daudz akmeņu mests uz leģionāriem"? Vai tāpēc, ka tie nebūtu pietiekami izcelti? Slavinājumi izsacīti daudzās runās, rakstos un sanāksmēs. Vai tā būtu „akmeņu mešana"? Ne jau leģionāri vien cīnījušies par Latvijas brīvību. A. Puķīte savā rakstā min arī Kurzemes cietoksni. Jāpiezīmē, ka latviešu leģionāri bija padoti vācu virsvadībai, apgādei un pavēlēm un tiem cīņa bija jāpārtrauc Vācijai kapitulējot. Latvijas brīvības cīnītāji 1919. gadā atradās pašu latviešu vadībā ar pašu apgādi un apbruņojumu, arī toreiz cīnoties Kurzemes cietoksnī, uzvarot pārspēka ziņā stiprāku iebrucēju. Vai viņu noklusēšana nebūtu „akmeņu mešana" uz šiem cīnītājiem? DV 2. globālajās dienās rīkotajā kanaku vakarā vēlama ne tikai leģionāru, bet arī pārējo Latvijas brīvības cīnītāju, viņu ģimenes locekļu un paziņu piedalīšanās.

K. Pl., Millingtonā, ASV

★

FILMA KANADĀ JAU REIZ IZRĀDĪTA

Laikrakstos jau ilgāku laiku parādās sludinājumi par DV 2. globālajām dienām Toronto. Lasām, ka notiks filmas „Latvijas 50 gadi" pirmizrāde Kanadā. Ja nu Kanada „izbeidzas" pie Ontario provinces rietumu robežas, tad šāds apgalvojums būtu pareizs. Bet reklāmētā filma jau reiz izrādīta Vankuverā, Kanadas rietumos, tā tad, pirmizrāde Kanadā jau notikusi.

P. Zaretoks, Toronto

★

„VĒTRA ŪDENS GLĀZĒ"

Izlasīju Ulža Paipala rakstu „Latvija Amerikā" 19. jūnija numurā: „Kas noticis ar Latvijas sūtniecību?" Domāju, ka par to sacelta „vētra ūdens glāzē". Lietvedis T. V. Ozoliņš skaidri pateicis, ka lielāko latviešu daļu tas neinteresē. Personīgā sarunā ar „Austrālijas Latvieša" izdevēju un redaktoru E. Dēliņu lietvedis varbūt būtu pateicis ko vairāk. Vai tas tūliņ būtu publicējams laikrakstā, ir cits jautājums. Mums nevajadzētu degt uguni tuvu pakulām. Ir taču lietas, kas „kārtojas pašas".

V. Šnornieks, Hamiltonā

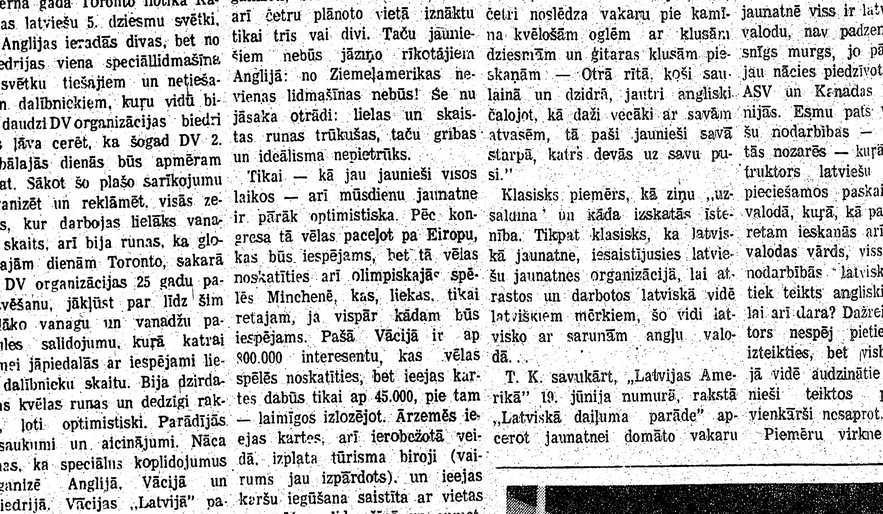

(116. turpinājums)

Jūlija Cēzara uzvedumam hercogs pamatīgi izpētīja Romas archaioloģisko izrakumu vadītāja Viskonti dokumentāciju, lai Cēzars, Antonijs, Bruts un līdz pat sīkākajam statistam būtu ģērbušies kā romieši, izturētos kā romieši, runātu kā romieši, sēdētu uz „īstiem" romiešu sēdekļiem un forumā kustētos starp autentiskām „romiskām" kolonnām.

Meiningieši ar saviem jauninājumiem pārsteidza Eiropu. Tie deva viesizrādes ne tikai Vīnē un Prāgā, Kopenhagenā un Budapeštā, Stokholmā un Briselē, bet arī Pēterpilī, Maskavā, Ķijevā, Varšavā, Odesā, spēlējot Šekspīru, Šilleru, Gēti, Moljēru, Kleistu un Lesingu. 1888. gadā viņi bija Maskavā. Viņu izrādes redzējis, Staņislavskis rakstīja: „Maskavā ieradusies slavenā Meiningenas hercoga trupa režisora Chronigka vadībā. Viņa [illegible] jaunu uzvedumu formulējumu: vēsturiskā precizitāte, pūļa kustības, lielisku skatuves izkārtojumu, apbrīnojamu disciplīnu, brīnumainu mākslinieciskū svinīgumu."

Tāpat kā krievu slavofilisms savas rosinātājas vēsmas bija saņēmis no vācu romantisma, tā arī šoreiz skatuves mākslā maskaviešu krieviskais „vēsturiskums" bija atvējots no rietumiem, šoreiz no Meiningenas.

Taču ne visi maskaviešu mecenāti raudzījās krievu pagātnē. Bija arī tādi, kas bija pievērsušies franču modernajai un modernākajai mākslai un kļuvuši par tās liela vēriena kollekcionāriem. Ievērojamākie viņu vidū bija brāļi Ščukini, izcilākais no viņiem Sergejs. Viņam piesardzīgākā soli sekoja cits Maskavas lielrūpnieks — Ivans Morozovs.

Tai pašā gadā, kad Staņislavskis un Nemirovičs-Dančenko Maskavas „Slavu bazāra" restorāna atsevišķā kabinetā pēc 14 stundu sarunu maratona bija izlēmuši Maskavas Dailes teātŗa dibināšanu (1897). Sergejs Ščukins, maza auguma vīrs ar mongoliskiem vaigu kauliem un kvēlām tumšām acīm, Parīzē Diran-Ruela gleznu galerijā nopirka savam mājoklim pirmo impresionistisko gleznu — Kloda Monē „Aržantejas ceriņi". 1914. gadā Sergejam jau bija 220 impresionistu un pēcimpresionistu darbu — 50 Matisa un Pikaso, 6 Sezanna, bija Van Goga un pat Anrī Rusō darbi. Sestdienās Ščukina mājokļa galerija bija atvērta publikai. To pašu darīja arī Morozovs. Tā pašā slavofilu ietoksnī Maskavā nodibinājās modernās rietumu gleznieciības reprezentātīvi bastioni.

Mamontovs no vienas puses, Ščukini un Morozovs no otras. Tai pasā pilsētā! Ščukinu un Morozova kolekcijas palika, vismaz pagaidām, ārpus teātŗa sfairas. Ne tā Mamontova mīlestība pret krievisko senatni un krievu gleznotājiem, kas visumā strādāja veco „peredvižniku" garā, pie kuŗiem savā laikā bija piederējis arī mūsu Hūns, tikai ar spilgtākām krāsām.

Slava par Mamontova operas jaunām spilgtām mākslinieciskām dekorācijām aizsitās līdz Pēterpils ķeizariskajiem teātŗiem. Jaunais direktors kņazs Volkonskis nolēma aicināt uz Pēterpili maskaviešus Golovinu un Korovinu dekorēt dažus baletus. Benuā, par šiem pasākumiem rakstot, atzina, ka beidzot teātrī skatāmi īsti mākslinieki izbijušo amatnieku vietā. „Tas ir neiedomājami svarīgs notikums, kas Krievijā iezīmēja pilnīgu skatuves renesansi."

Jānim Kugam patiesi laimējās. Viņš ieradās Pēterpilī, Štiglica mākslas skolā, tieši šīs renesanses spožajā rītausmā, kad Marijas teātrī sarokojās labākais, ko skatuves mākslā sniedz „rietumnieki" un slavofili. pēterpilieši un maskavieši, racionālisti un romantiķi.

Kā bija ar latviešu teātri? 1894. gadā, ceturtdaļgadsimtu pēc Žūpu Bērtuļa uzveduma, kad „pirmais placis" bija maksājis 50 kapeikas un „otris placis" 30 kapeikas. Rīgas latviešu teātris jau varēja uzvest ne tikai vēsturiskos Šillera Laupītājus un Zudermana Godu, bet arī Šekspīra Hamletu un Šeiloku, un Aspazijas Vaideloti, kuŗai kostīmus bija zīmējuši Janis Rozentāls un Arturs Baumanis. Bet, ak vai, Laimonis pēc sava ārējā izskata nebija nekas cits kā Vāgnera Lohengrīna eleganta kopija. No izrādes nākotnei tikvien palika, kā Jāzepa Vītola komponētā Mirdzas dziesma Mēness starus stīgo...

Latvju teātris gaidīja uz Kugu.

Apcerējumā Novyj i Staryj Balet (Jaunais un vecais balets) žurnālā Apollo, ko abonēja arī Jānis Kuga, 1911. gada augusta un septembŗa numurā, kuŗos citu starpā bija atrodamas arī lieliskas „muitnieka" Anrī Rusō gleznu krāsainas reprodukcijas, Andrejs Levinsons saka, ka vecā baleta vēršana jaunajā baletā notikusi ar jaunu dekorāciju un jaunu kostīmu palīdzību. To panākusi Krievu baletu uzvara Parīzes sezonā, kas bijusi „spoža un trokšņaina krievu dekorātīvās mākslas uzvara. Tās varoņi bijuši Aleksandrs Benuā, Golovins, un galvenais, Bakste*). Autors, kā quantité négligeable, nepamatoti izlaidis Rērichu.

Autors arī aizrāda, ka šī uzvaras slava atnākusi Krievijā pa aplinkus ceļu — caur Parīzi un Berlīni.

Ja salīdzinām Kugas panākumus ar krievu gleznotāju panākumiem — no tiem gan tikai viens bija krievu cilmes**) — tad redzam, ka viņu lielākie perfekcijas veicinātāji bija perfektais krievu klasiskais balets un perfektā krievu baleta mūzika un orķestrācija. Lai sniegtu perfekciju, krievu baletam bija vajadzīgas vairs tikai perfektas dekorācijas un piemēroti kostīmi. To tad arī sniedza jaunie krievu gleznotāji.

Ar krievu dekorātoriem sadarbojās lielisks choreografs, lieliski skaņraži, un pasaules labākie dejotāji un dejotājas.

Krievu balets 1909., 1910., 1911. un secīgos gados bija patiesi perfekts. Tas, Oskara Grosberga vārdiem runājot, sludināja visu daiļo mākslu gara radniecības (Wahlverwandschaft) evaņģeliju. Arī viņš šo mākslas cīnītāju priekšgalā min Djaģiļevu, Benuā, Bakstu un Volkonski — ķeizarisko teātŗu direktoru, choreografu un baletmeistaru Fokinu, Petipā skolnieku.

Oskars Grosbergs (1862—?), literāts un teātŗa kritiķis, Jaunsudrabiņa uzticams tulkotājs, Mežvaldes autors un Latvijas Tautas Padomes loceklis, mēnešrakstā Deutsche Monatsschrift fuer Russland slejās atzīmē, ka „Panākumiem, ko guvusi Djagiļeva baletturneja Parīzē, Berlīnē un Vīnē, teātŗa vēsturē nav precedenta (beispiellos)"***). Tas bija rakstīts 1912. gadā.

Četrus gadus vēlāk Krievu baleti ieradās Nujorkā, kur premjēra notika Meropolitēna operā 1916. gada 17. janvārī. Uz programmas vāka varēja lasīt no Parīzes uzvaras karogiem ņemto apbrīnas saucienu: „The greatest artistic sensation of the twentieth century" — Divdesmitā gadsimta lielākā mākslinieciskā sensācija. ****)

*) Andrej Levinson, Novyj i Staryj Balet, Apollon MCMXI 9. nr. 21. lpp.

**) Benuā bija franču cilmes, Baksts — ebrējs, Rērichs — skandinavu cilmes. Tikai Golovins bija cilmīgs krievs.

***) Oskar Grosberg, Die Entwicklung des Russischen Ballets. Deutsche Monatsschrift fuer Russland, Reval 1912, 211. lpp.

(Turpinājums seko)

Prof. Dr. Pauls Jurevičs

Kultūras dienas pagātnē un tagadnē

Kad priekš divdesmit gadiem mēs pirmo reizi rikojām Kultūras dienas Sidnejā, tad tā bija lielā mērā spontāna akcija, ko noteica toreizējie apstākļi un izjūtas. Latvieši bija sabraukuši Austrālijā lielākā skaitā, visiem gluži instinktīvi gribējās satikties ar lielāku tautiešu masu, redzēt un skaitīt savus spēkus, rikot it kā savu spēku parādi. Visam pamatā bija vēlēšanās sajust prieku kustoties lielāka tautiešu pulka vidū — just latviskas jūtas, domāt latviskas domas, izrunāties latviski un tā, pa daļai neapzinīgi, apstiprināt savu uzticību Latvijai un latviskumam. Prātā, laikam, bija arī, no vienas puses, Latvijas laikā un agrāk ar lielu sajūsmu pārzīvotie lielie dziesmu svētki. Bet bija sajūta, ka ar izdziedāšanos vien nepietiek, gribējās dzirdēt, ko „runā tauta", ko raksta un sapņo rakstnieki un dzejnieki, no latviešiem, padebatēt, novērtēt tagadni un nākotnes izredzes, — vārdu sakot, prasījās pēc kaut kā līdzīga Zinības komisijas vasaras sapulcēm, kas agrākos laikos notika Latviešu biedrībā.

Mūsu Kultūras dienas bija abu šo sanāksmju veidu apvienojums, — ar, varbūt, vēl kādiem papildinājumiem. Tā vismaz bija pirmajos gados, kad allaž notika arī vispārēja rakstura referāti. Vēlāk tie kaut kā „izgāja no modes". To vietā stājās teātris, gleznu izstādes, solistu koncerti, rakstnieku un dzejnieku pašu jaunākc darbu lasījumi, kritiski pārskati — kas notika gan jau arī agrāk. Vispārējais nolūks tomēr palika tas pats kā no sākuma, — un tam arī jāpaliek negrozītam, ja Kultūras dienām jāpatur sava jēga, — proti, uzturēt dzīvu latvisko gara dzīvi, stiprināt latvisko jušanu un domāšanu.

Inta Maleja

Waterloo Lutheran universitātē ieguvusi B.A. gradu psiholoģijā. Viņa pieder pie studenšu korporācijas Daugaviete saimes.

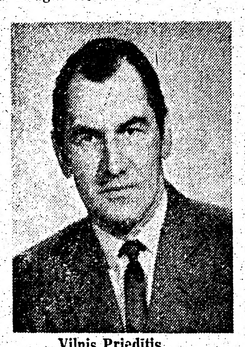

Vilnis Prieditis

beidzis Toronto universitāti ar B.A. gradu ekonomijā. Viņš ir korporācijas Gersicania loceklis.

Bet vēlāk reizēm diezgan spilgti izvirzījās vēl viens moments, kas kā apakšstrāva gan vienmēr ir bijis dzīvs: reizēm daži ar sevišķu uzsvaru izvirzīja vajadzību parādīt mūsu kultūru un tās vērtības — un iedvest cieņu pret tām — arī citiem šīs zemes iedzīvotājiem.

Šī tieksme ir saprotama un nav tieši noraidāma, bet tomēr — Kultūras dienu ietvaros — sekošana tai pieļaujama vienmēr tikai kā subordinēts blakus mērķis: galvenais ir apmierināt mūsu ilgas pēc iegremdēšanās mūsu pašu ne ar ko neaizstājamā latviskā gara dzīvē, daudz nerūpējoties par to, kā citi to uztvers; parasti, vai vismaz ļoti bieži, citi to varēs novērtēt un saprast tikai ar grūtībām —, bet par viņu spriedumiem mums šai gadījumā daudz nav jābēdā, kā tas jādara, piemēram, par kādu vīzdegunīgu mūsu dziesmu un mūzikas kritiku nesen kādā Amerikas avīzē.

Tad nāk klāt vēl kāds moments, ko uzsvērt it sevišķi pēdējā laikā: tiek pasvītrots, ka mums nevis jāatkārto vecais, bet jāturpina mūsu kultūra tālāk. Doma pati par sevi, kā vispārīgs ideāls, ir pilnīgi pieņemama un pat teicama. Jautājums ir tikai, vai Kultūras dienas ir īstā vieta un laiks, kad to demonstrēt, vai nav labāk pārlikt šādas demonstrācijas uz citiem brīžiem, kas tik viegli atrodami, bet Kultūras dienas rezervēt tikai gluži speciālam, augstāk minētam uzdevumam. Ja to neņem vērā, tad viegli var notikt, ka Kultūras dienas kļūst nevis par nacionālās skaidrot, kas vispār notiek starp apziņas stiprinātājām, bet eventuāli pat par tās grāvējām. Mums jau ir uzpeldējuši izdevumi, kuŗos reizēm tiek tieši propagandēta šāda graušana. Darbi, kas sakņojas nacionālā kultūrā, pauž patriotiskus pārdzīvojumus un tēlo tautas traģēdiju svešu varu kalpībā, tiek nicīgi kritizēti un noraidīti, pieņemot, acīm redzot, a priori, ka tas, kas tanīs tiek sniegts, nekādā ziņā nav pionierīgā celmlauzēja „īstā tīrā māksla", kuŗai vienīgai ir tiesības pastāvēt un kas vienmēr un visur jāpasniedz, arī Kultūras dienās, arī ja klausītāji vai skatītāji to nevēlas. Tiek mācīts, ka par vērtīgiem jāuzlūko tikai tie darbi, kas pilnīgi attīrīti no tautiskās vides un nacionālās ietekmes. Līdzīgi tad arī no gleznotājiem tiek prasīts, lai tie atturas no Latvijas ainavu motīviem. Bet kā kādā Amerikas laikrakstā ir pateikts (un tā izsacītos ikviens, kam kaut cik rūp latviešu nākotne) visvairāk mums tomēr vajadzīgi nacionāli rakstnieki, kas, ieauguši latviskā dzīvē un tās tradicijās un ideālismā, spēj dot mums dvēseliski dziļi pārdzīvotas vizijas, kuŗas spēcina mūsu cilvēcību un tās aspirācijas.

Savelkot visu kopā un ņemot vērā, ko māca tautu psiholoģija (ev. sociloģija un viselementārākā loģika, mums šķiet būtu jāatzīst, ka šinī brīdī Kultūras dienu galvenam uzdevumam vajadzētu būt, cik iespējams, palīdzēt latviešiem apzināties savu vienreizīgo īpatnību un veicināt tās stiprināšanu un izkopšanu, — un tas tad savukārt nozīmē, ka mums, cik iespējams, jāpatur dzīvas mūsu saknes pagātnē, jo visa kultūra, kur tāda ir, ir organiski izaugusi no pagātnes. Atsacīšanās no pagātnes nozīmē atsacīšanos no sevis un, īstenībā, arī no savas kultūras. Kultūra veidojas vienīgi tautas vidē, un par kultūras faktoru kaut kas kļūst tikai tad, kad tas ir šai vidē pieņemts un, gandrīz vienmēr, arī tās pārveidots. Ja kāds brīnītos, kāpēc tik liels uzsvars tiek likts uz vidi, uz grupu, uz tautu, tad jāpatver, ka mūsu kultūra nav nekāda privāta padarīšana, nav individuālā cilvēka lieta, bet vienmēr ir saistīta ar grupu, ar tautu un tās veikumiem un izturēšanās normām, kas viss radies organiski augot. Starpība starp organiski izaugušo tautas kultūru un internacionālistīgām modes parādībām ir tāda pati, kā starp dzīvu smaržīgu puķu un tās atdarinājumu papīrī vai plastikā.

Saprotams, mūsu kultūras uzturēšana pašreizējos trimdas apstākļos ir visai grūta lieta, bet kaut ko ir iespējams darīt un tas ir jādara, cik ilgi vien iespējams, jo vairāk, ka ar to saistas vēl kādas citas visaugstākās vērtības saglabāšana, — proti, mūsu cilvēcības saglabāšana. Cilvēcība, izprasta kā cilvēcīga gara, humānitātes izpausme, ir mūsu dienās smagi apdraudēta, par to visi, kas par šo tematu ir izteikušies un rakstījuši, ir vienisprāt. Tāpat visi ir vienprātīgi, ka šai ziņā visvairāk apdraudētie ir trimdinieki, ja tie tiek atrauti vai paši atraujas no satiksmes ar citiem savas tautas locekļiem, bet ar apkārtējo svešo tautu tie parasti arī vairs nespēj saaugt un uzņemt pilnīgi sevī to vērtības un kopdzīves normas. Šāds cilvēks tad kļūst par izolētu individu, kam vairs nav nekādas aizmugures, nav nekādas pagātnes un līdz ar to nav arī nekādas īstas kultūras. Cilvēks, kas izolēts no visas tradicijas, resp. pagātnes, var gan, kā saka, „ar grīvu" būt sava laikmeta līmenī, bet ja tam nav nekādu dvēseliskuu sakaru ne ar vienu kultūras veidotāju grupu, tam dvēseles dziļumos — ja tam vispāri ir šādi dziļumi— kļūst svešas visas vissvarīgākās vērtības un normas. Tas tad kļūst tieši bīstams sabiedrības un nācijas loceklis.

Un tad vēl nāk klāt otrs vissvarīgākais moments mūsu dzīves apstākļos šinī vēsturiskā laikmetā, kas mums var vēl vairāk likt meklēt glābiņu mūsu mantotās kultūras saglabāšanā un izkopšanā, un šis moments ir tehniskās civilizācijas paceļšanās pāri visam un diktatoriska valdīšana, paklaujot sev visu cilvēcisko. Savā laikā mašīna tika

(Beigas 6. lpp.)

Guna Ikoņa

BĒGĻU DZIESMA

Jaunības septiņpadsmitais pavasaris
Liecībās sazied apaļi piecnieki
(Krievu atnemtie pieclatnieki)
Naktis guļ mežos
Rītā liek eksāmenus
Šoreiz dzelzkēžu vilciens iet seceņ

Zumzum skan dziesma
Rats rit

Tumsā
Kuģi pāri Baltijas jūrai
Dzimtenei atgriezts rieciens

Zum zum dziesma rit

Reiz galā
Maizes rindas
Aukstums un lidmašīnas

Zumzum rats rit

Nodeg Vācija
Dievu mijkrēslī krievi griež Eiropu šķēlēs
Bērnam maizi rauj mātēm sirdi
Skan dziesmas
Tik uz priekšu plašā dzimtene mūsu
Zem Staļina ūsām rats rit

Pāri okeanam atbrīvoti
No ūtīm un dzimtenes
Sagaida salti balta jaunā zeme

Zum zum dolari rit

Šeit
Tur
Visur mums
Latvijas vārds mutē

Latvijas valsts sirdī
Gaida dīgšanas laiku
Kad mēs visi
Kad mēs visi sauksim
Elpām aizraujoties
Rau
Rau Daugavā ledus iet!

Janinas Babres dzeja angļu valodā

Starp mūsu trimdas dzejniekiem patriotisma apgarotu dzeju devuši vairāki mūsu dzejnieki, bet tikai retajam no tiem palaimējies iekļūt vietējā presē un vietējo dzejnieku saimē. Šo izredzēto vidū ir jaunā, enerģiskā un talantīgā dzejniece Janina Babre. Viņa jau kopš gadiem sastāv organizācijā „New World Poets Club", kuŗa biedri ir pa visu Ameriku un ārpus tās, bet jo sevišķi to skaits ir kupls Čikagā. Kluba sanāksmēs J. Babre savus dzejoļus lasa angļu valodā, kas pēc tam tiek iespiesti kluba izdodamā antoloģijā, kas šogad, sakarā ar kluba 25 gadu pastāvēšanu, ar nosaukumu „Silver laurels" kā jubilejas izdevums būs sevišķi grezns. Tajā uzņemti arī Janinas Babres dzejoļi.

Sakarā ar J. Babres 6. jūnijā referātu kluba biedriem Lojola universitātē, laikraksts „The Herald" 4. jūnija numurā par dzejnieci un apstākļiem Latvijā ievietojis plašāku rakstu ar dzejnieces foto attēlu. Minētā laikraksta metiens ir 100.000 eksemplāros. Referātā bija ieradušies pāri par 50 amerikāņu dzejnieku, rakstnieku un žurnālistu. Kaut tas ir dzejnieku klubs, daži no tiem maizi pelna kā žurnālisti vai televiziju reportieri.

J. Babre savā referātā runāja par latviešu dzejniekiem un to darbiem trimdā un dzimtenē, par viņu problēmām, izteiksmes veidiem un dažādībām. Ievadā bija jāpaskaidro par latviešu valodas izcelsmi un par pašu latviešu tautu. Viņa lasīja trimdas un dzimtenes dzejnieku darbus angļu valodā, ko pati no latviešu valodas pārdzejojusi. Starp autoru darbiem bija Gunāra Saliņa, Strēlertes, Raiņa, Ziedoņa, Petra, Belševicas, Vējāna un, protams, pašas dzejoļi. Pirms sāka savu dzeju lasīt, referente teica: „Es rakstu savā dzimtā latviešu valodā un jūtu, ka mana misija ir kalpošana manai tautai. Mana tauta dzejniekus uzskata kā tautas nākotnes paredzētājus, ceļa rādītājus un vadītājus."

Daži no klausītājiem par Latviju nekā nezināja, tagad viņiem Latvija pazīstamāka. Daži visu laiku rakstījā piezīmes, vēlāk lūdza rakstnieku vārdu izrunu un pareizrakstību. Nobeigumā kāds dzejnieks teica: „Mēs esam laimīgi, ka starp mums dzīvo cilvēki, kas nāk no mazas, bet kultūrāli un vēsturiski bagātas tautas."

Pēc referāta Janina Babre izteicās: „Tā bija brīnišķīga pēcpusdiena, kuŗā pārdzīvojām dīvu kultūru mijiedarbi, kas savukārt deva jaunas ierosmes un bagātināja garu."

J. Škirmants

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Gaisma, 1. (13.) n-rs, Latviešu katoļu žurnāls reliģijai un kultūrai, Latviešu katoļu garīgās aprūpes izdevums, vāku zīmējis Benjamiņš Ancāns, atb. redaktors D. F. Cirsis, 48 lp.

Jaunā Gaita, 83. n-rs, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, Laimona Mieriņa vāks, atb. redaktors L. Zandbergs, 68. lp.

Mazputniņš, 149. n-rs, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums; vāku zīmējusi M. Prāmnicce, redaktors Dr. L. Streips 32 lp.

„Kristīgā Balss", 6. n-rs, 42. gads. Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, redaktors R. Ekšteins, 14 lp.

CIENĪTĀJU SASAUKŠANĀS

Aicinām visus dziesmu draugus kopš Putlosas un Zēdelgemas laikiem, kas dziedājuši Roberta Baloža, Viļa Eizāna un Roberta Zuikas vadītos koros, kā arī citās vienībās, lai dziedātu līdzi šāsvasaras (14. augustā) dziesmu dienā Garezerā CIENĪTĀJU SASAUKŠANĀS BRĪDĪ: Pie Baltijas jūras, Mūžam zili un Lāčplēšu dziesmu. Kopmēģinājums 14. augustā plkst. 10.00 Garezerā. Par piedalīšanos paziņot ne vēlāk kā līdz 10. jūlijam: 723 Kendall, Kalamazoo, Mich., 49007. Minēt vārdu, uzvārdu, balsi, kā arī event, nošu vajadzību.

Roberts Balodis
Vilis Eizāns
Roberts Zuika

Lūcija Bērziņa

(1. turpinājums)

Cilvēkam tās lika apzināties savu niecīgumu, mazumu, savas vienas dienas mušas mūža garumu. Trūcīgo ēku starpā ceļš bija jauns, gluds, skaistu spožu virsu. Satrauktos prātus mazliet nomierināja gludi asfaltētais ceļš. Tā bija saite ar dzīvi, kas palikusi aiz muguras kaut kur Eiropā. Tā bija saite, kas šīs nožēlojamās, neapkoptās ēkas saistīja ar lielām, skaistām, cilvēku roku darinātām, tūkstoš gadu laikā celtajām Eiropas pilsētām.

Allenu tādas domas nemocija. Viņš skatījās uz imigrantēm autobusā un mēģināja atcerēties, ko par tām bija uzzinājis ceļojuma laikā. Bija dažādi likteņi, dažādi dzīves stāsti. Mēģinot viņām iemācīt elementāru angļu valodu — pa lielākai daļai nesekmīgi — tas bija arī ieguvis informāciju par viņu dzīvi. Grūtāk bija gājis ar polietēm un ukrainietēm, vieglāk ar baltietēm. Tās pa lielākai daļai pārvaldija vācu valodu — vienīgo svešvalodu, ko Allens runāja.

Autobusā, priekšējā sēdeklī, ar muguru pret Allenu sēdēja viņa palīgs ceļojuma laikā, latviete Anna Segliņa. Diendienā Allens bija bijis kopā ar viņu, bet par viņas dzīvi pirms emigrēšanas uz Austrāliju tas nezināja tikpat kā nekā. Savāds cilvēks šī Anna! Klusa un atturīga tā bija, varēja būt laipna un izpalīdzīga, tomēr ar viņu tas nebija varējis iepazīties. No savas vietas Allens varēja redzēt Annas šauros plecus novalkātā kostīmiņā, vācu drēbnieka šūtā, pamatīgiem popējumiem. Glīta sieviete, bet savādniece!

Autobusi pieripoja pie administrācijas bloka ieejas durvīm. Nometnes pārvaldes ēka atšķīrās no pārējām ar to, ka bija nokrāsota baltā krāsā un tai priekšā bija uzcelts lievenis.

Allens izkāpa un piegāja pie priekšējām durvīm sagaidīt Annu. Anna kāpa lēni un apdomīgi, savilkusi sīkās grumbās glīto pieri. Ieraudzījis viņas nopietno seju, Alleens negribot iesmējās:

„Nu, un kā jums patīk Austrālija, Segliņas kundze?"

„Anna uzmeta tam pārsteigtu skatienu:

„Šis jautājums taču nav nopietni domāts!"

„Gribēju redzēt jūsu reakciju."

Pie administrācijas ēkas durvīm dažas koptas, ugunīgi sarkanas gerānijas vizdegunīgi kontrastēja ar sauso zāli braucamā ceļa otrā pusē. Pret zilajām debesīm cēlās dūmi no virtuves barakas kaimiņos. Jaunajam transportam gatavoja brokastis.

„Tā ir Dieva zemīte, Annas kundze, Dieva zemīte. Dievs to ir radījis ar īpašu mīlestību," ironizēja Allens.

„Ar īpašu mīlestību . . .? Tiešām? Bet cilvēkiem te arī vēl ir daudz darba."

„Jā, jūsu pirmais darbs ir reģistrēties birojā un tad iet uz ēdamtelpu brokastīs."

2.

Dažas dienas vēlāk Anna sēdēja pie viena no garajiem ēdamgaldiem un gaidīja savu kārtu. Ēdienu iznēsāja divi vācieši, kas ar profesionālu apkalpotāju veiklību slīdošiem solīšiem aptekāja ēdējus. Savā dzimtajā zemē tie bija strādājuši restorānos. Anna īsināja laiku ar to, ka skatījās uz apputējušo virtuves barakas loga rūti un mēģināja iztēloties, kā izskatītos skaistā, zeltītā gaisma, kas plūda iekšā pa logu, ja tai būtu bijis jālaužas caur viduslaiku baznīcas krāsainiem logu stikliem. Vai šī gaisma padziļinātu tumši zilā stikla īpatnējo krāsu? Vai spilgtāk un vēl dzīvāk izceltos oranžīgi sārtie un violetie toņi? To bija grūti iztēloties.

Kad veiklie vācu apkalpotāji vēl kavējās ar viņas porciju, Anna novērsa skatienu no loga, aiz kuŗa rēgojās pelēks eikalipts, un sāka pētīt ēdējus garajā telpā. Sieviešu tērpos dominēja konservatīvās pelēki brūnās nokrāsas; pie dažiem galdiem izcēlās italiešu un austriešu matronu melnie tērpi, kas vēl stāstīja par dzimtenes ciema raksturu, bet šeit, spilgtajā, subtropiskajā ziemas saulē izskatījās noputējuši un pelēcīgi. Šīs konservatīvās nokrāsas kontrastēja ar austrāliešu biroja darbiniečiu apģērbiem. Tās sēdēja uz paaugstinājuma vienā telpas galā pie balti klātiem galdiem un viņu tērpi drosmīgi pauda prieku par krāsām un visneparastākajām krāsu kombinācijām, gan oranžīgi zilām, gan zaļgani sarkanām. Kā papagaiļi, — nodomāja Anna, pieradusi pie eiropiešu sieviešu atturīgākām krāsām drēbju izvēlē. Šai brīdī sidrabotie sārtu papagaiļu bars laidās garām logam un straujām spārnu kustībām iemetās eikalipta zaros. Pelēki zaļās, cietai gumijai līdzīgās lapas acumirklī atdzīvojās maigi rožainiem saules apspīdētiem ziediem. Šāds pēkšņs skaistuma uzliesmojums lika Annai sarauties. Kontrastu zeme! Mirkli vēlāk putnu bars atkal uzspurdza gaisā un eikalipts iegrima vienaldzīgā pelēkā snaudā. Vai tas gaidīja nākamo papagaiļu baru, lai atkal pārvērstos skaistā rožainā ziedu pudurī? Cik labi tomēr, ka starp viņu un šo skaisto skatu nebija viduslaiku baznīcas krāsainā loga. Daba pati kādreiz gādāja par neparastiem efektiem.

„Jums ēdiens ir atnests," sacīja kāds vāciski un, novērsusi acis no loga, Anna redzēja uzsmaidām pretimsēdētāju, pamaza auguma vīrieti, dzīvām dienvidnieka kustībām. Viņa tumšās acis putnam līdzīgā sejā ar ironisku skatienu pētīja Annas vaibstus.

„Šai zemē visi rīkojas viegli un nepiespiesti, tāpēc formāla iepazīstināšana nav vajadzīga", teica svešais savā skaistajā, koptajā vācu valodā. „Es jūs vēroju visu laiku. Nācu pie slēdziena, ka esat latviete. Jūs esat tik patstāvīga. Visas latvietes ir emancipētas."

Anna neatbildēja nekā. Viņa apzinājās, ka nebija iemesla šādai nepieklājībai, bet svešā ironiskais tonis viņu kaitināja.

Vēlāk, kad viņa cēlās no galda, nelielā auguma vīrietis atradās viņai blakus un viņa smīnīgās acis pētīja Annas seju. Viņa ievēroja, ka svešajam bija neparasti mazas kājas un rokas un ka tas kustējās līgani, vieglā gaitā kā baletdejotājs. Viņam blakus, neraugoties uz savu slaidumu, Anna jutās liela un smagnēja. Svešais no viņas neatlaidās. Tas soloja viņai blakus un runāja patīkamā, koptā balsī:

„Vai šī nometne nav savveidīga? Tikdaudz tautību un dažādu likteņu kopā vienā vietā? Un šie neinteliģentie nometnes vadītāji, kam eiropiešu metālitāte ir pavisam sveša! Iebraucējus viņi nicina kā tukšiniekus un nabagus. Bet viņu vērtējums ir aplams: lielākā daļa ieceļotāju ir jauni cilvēki, ar eiropiešu enerģiju un darba prieku. Tie tiks uz priekšu. Drīz viņus par diedelniekiem neviens vairs nesauks."

Viegli paceldamies uz pirkstgaliem un veikli izbalansētā gaitā svešais turpināja soļot Annai blakus. Annai bija jākonstatē, ka klausīties viņa labi modulētajā balsī un koptajā valodā bija patīkami. Vācu valoda savādajam svešiniekam bija tik bagāta, viņa vārdu krājums tik interesants, ka Anna, gribēdama, lai saruna turpinātos, uzsmaidīja nepazīstamajam īpatnim.

Barakas galā bija iekārtota viesu pieņemšanai piemērota telpa ar nolietotiem dārza galdiem un krēsliem, pārvilktiem netīru brezenta drēbi izbalējušām, sarkani zaļām svītrām. Annai nebija iebildumu ar svešo pavadīt vēl kādu stundu, lai gan viņa atcerējās, ka nometnes istabiņā to gaidīja neizkrāvātās ceļa somas, ko viņa pēc pusdienām bija nodomājusi izsaiņot.

Nometnes viesiem paredzētajā telpā svešais graciozi atlaidās vienā no vecajiem dārza krēsliem, it kā tas būtu ērtākais un dārgākais mēbeļu gabals pasaulē. Anna iesēdās otrā un smaidīja pie sevis. Visur kontrasti, tikai kontrasti! Viņa pārlaida skatienu telpai: sienas bija noklātas koka plāksnēm, uz kuŗām viens otrs nometnes iemītnieks jau paspējis uzrakstīt savu un savas meitenes vārdu.

(Turpinājums sekos)

Vai tā bija mana vaina,
Ka man tika padziedāt...

Ar šādu mudi Toronto vanadžu ansamblis enerģiski strādājis un sagatavojis programmu DV 2. globālajām dienām, piedaloties dievkalpojumā un rakstnieku rītā ar dziesmām. 1. rindā no kreisās: Mirdza Rengarte, Vija Joma, Anastasija Butāne, diriģente Austra Plampe, Ruta Rēvalde, Ausma Plūdone un Mirjama Bērziņa; 2. r.: Irēne Ernstone, Vanda Heikina, Vera Leišupe, Asja Maskis, Dzidra Kraukle, Guna Stārasta un Svetlāna Treilona; aizmugurē: Lilita Ķelle, Anastasija Broka, Lija Pone, Monika Jonāne un Ausma Magone. Uzņēmumā iztrūkst Tonija Krūka, Ženija Vitola un Rasma Zamlovska. Foto: J. Ligers

Darba plāns BPLA sēdē Toronto

Kā jau agrāk ziņots, Brīvās pasaules latviešu apvienības tiešā valdes sēde — saskaņā ar šāgada 15. janvāra rakstveida sēdes lēmumu — notiks DV 2. globālo dienu laikā Toronto, 2. un 3. jūlijā Royal York viesnīcā, 100 Front Street West, Toronto, Ont., Canada, tālr. (416) 368-2511. Sēde būs atklāta.

Tagad BPLA valdes priekšsēža U. Gravas uzdevumā prezidija sekretārs B. Albāts, izsūtot 15. janvāra rakstveida sēdes protokolus, šīs sēdes lēmumus un citus materiālus, izziņojis arī Toronto notiekošās sēdes darba seku sīkā laika iedalījumā.

BPLA valdes sēde sāksies piektdien, 2. jūlijā, plkst. 10 rītā ar ievadījumu un 15. janvāra sēdes protokola pieņemšanu, kam kopā paredzēta pusstunda. Plkst. 10.30 būs centrālo organizāciju ziņojumi par latviešu sabiedrisko darbību viņu pārstāvētajās zemēs: a) Latviešu nacionālā apvienība Kanadā, b) Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centrs, c) Latviešu apvienība Austrālijā un d) Amerikas latviešu apvienība. Plkst. 11 paredzēta BPLA mērķu un darba prioritāšu apspriešana (sakarā ar 15. janvāra sēdes lēmumiem), referējot V. Eglītem no Austrālijas, A. Abakukam no Anglijas, G. Meierovicam no ASV un V. Upeslācim no Kanadas. No plkst. 1 — 3 dienā ieplānots pusdienu pārtraukums, kura laikā DV organizācijas priekšnieks V. Hazners nolasīs referātu „Latvijas komūnistiskā partija". Plkst. 3 sēdi turpinās ar informācijas darba koordinēšanas jautājumiem, referējot Ād. Šildem no Vācijas, I. Spilneram no ASV un A. Auziņam no Austrālijas. Plkst. 4 pēcpusdienā darba plānā ir kultūras un izglītības darba koordinēšana, par ko referēs T. Kronbergs no Kanadas, V. Klīve no ASV, J. Ritenis no Austrālijas, un I. Freimanis no Zviedrijas. Plkst. 5 pēcpusdienā, pārrunājot starptautiskos notikumus, par Rietumvācijas un Pad. savienības varas nelietošanas līgumu referēs Ād. Šilde, bet par darbības plānu negaidītu notikumu gadījumos G. Meierovics. Šai darba kārtas punktā paredzētas arī pārrunas **par žīdu tiesāšanu Rīgā** un par Baltijas valstu jautājumu Apvienotajās nācijās un citos starptautiskos forumos. Pirmajā dienā paredzēts sēdi beigt plkst. 6 vakarā.

Sēde turpināsies sestdien, 3. jūlijā, kad plkst. 12.30 dienā apspriedīs Pasaules komūnistiskās līgas (liekas, ka domāta Pasaules pretkomūnistiskā līga, — red.)) jautājumus, referējot V. Eglītem un U. Gravam. Pusstundu vēlāk par Brīvās pasaules baltiešu federāciju (vēl tikai iecere, — red.) referēs U. Grava, bet plkst. 1,20 dienā pārrunās ALAs filmas „Latvijas 50 gadu" izrādes ārpus ASV. Sākot ar plkst. 1.40 dienā, nākošajos punktos pārrunās BPLA budžetu 1971. gadam, par ko referēs V. Kārklis no ASV, izraudzīs kandidātus šāgada Tautas balvai, vienosies par nākošo rakstveida valdes sēdi, paredzot darba cēlienu ar dažādiem jautājumiem — ar aprēķinu, lai sēde beigtos plkst. 3 pēcpusdienā.

Kā augšējais darba plāns rāda, šai BPLA tiešajā valdes sēdē paredzēti 14 darba sekas punktu, katram iekalkulējot ļoti maz laika, lielāko daļu mazāk par pusstundu. Tas liek jautāt, vai šādā zibenssēdē izdosies visus paredzētos jautājumus pietiekami rūpīgi apspriest, bet — tas būs atkarā no sēdes vadītāja lietišķības un prasmes, darba gaitu raiti novadīt un novērst jebkādas ilgrunas debatēs, sēdes dalībniekiem izsakoties īsi un konkrēti.

Ligosvētki Sidrabenē

27. JĀŅUDIENA SVEŠUMĀ

Nekas neliecināja, ka šogad būtu bijis kas mainījies kopš lielā apmeklētāju saplūduma pērngada Līgosvētkos Toronto Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē. Toreiz strīdējās, vai Sidrabenē bija ieradušies 5000 vai vairāk ligotāju un vai turienes zāļu laukumos bija sabraukušas 1000 vai mazāk latviešu automašīnas? Pērngad šajā laikā Toronto risinājās lielie dziesmu svētki, šogad DV 2. globālās dienas. Uz Sidrabeni brauca jāņubērni arī no aizjūras zemēm, izmantodami gadījumu, ierodoties uz dziesmu svētkiem. Šogad tas nebija citādi DV dienu laikā.

Pazīdami avīžniekus, ieejas zīmju kontrolētāji, kuru vidū bija arī daiļas tautu meitas, apmierināti rādīja pie iebraucamajiem vārtiem nākošā apmeklētāja biļeti ar numuru, kas sniedzās pāri tūkstotim. Tas nozīmēja, ka vairāk par tūkstoti jau iekšā. „Tas tikai sākums," piebilda ieejas zīmju izsniedzējs, „un cik vēl nebūs līdz vakaram!" Bērni, kuriem ieeja bija brīva, bija ārpus skaita, bet studentiem un skolēniem pazemināta maksa.

Pa Sidrabenes iebraucamo ceļu automašīnas nāca arī vēlajās vakara stundās, vairākām ierodoties vēl pēc pusnakts no citām līgošanas vietām, kādas tajā pašā naktī bija Saulainē un Tālavā, kad pie vārtiem kontrolē bija jau izbeigusies un to stabos dega tikai vientuļās ugunis. Tā tikai daļēji piepildījās Ķenča lūgšana Sidrabenes brīvdabas uzvedumā: „Atvedi ligotājus no Saulaines, lai tiktu vairāk naudas Sidrabenei"... Kādi ligotāji ap pusnakti gan atbrauca, bet naudas vairāk netika...

Vai tomēr Sidrabenē, kopš pagājušā gada lielajiem Līgosvētkiem, nebija nekas mainījies? — „Paskatāties tur uz to jauno māju galvenā iebraucamā ceļa malā," teica kāds no Sidrabenes pārvaldes locekļiem. Māja tikai nesen uzbūvēta, ko tapšanas laikā iemūžināja ir kāds no mūsu fotogrāfiem. Nevienu Sidrabenes lielo svētku apmeklētājs turpmāk vairs nejutīsies kā toreiz, pirms daudziem gadiem Latvijā, kad Francijas sūtnim Diparkē bija uz īsu brīdi jāatstāj Plaujas svētki Koknesē, lai savā limuzīnā aizbrauktu uz tuvējo mežu ārpus svētku vietas, par lielu uztraukumu svētku rīkotājiem... Pie „svarīgākās" Sidrabenes mājas gan brīžiem veidojās gaidītāju rindas, sevišķi dāmu pusē, taču rīkoties pēc Francijas sūtņa parauga vairs nebija vajadzības..

Šogad Sidrabenē bija jau 14. Līgosvētki. Latviešu bērni, kas pirmo svētku laikā pieteicās pasaulei, šogad kā lieli skolas zēni un meitenes staigāja ar Jāņu vainagiem galvā. Pieteicot Līgosvētku uzvedumu, Silvija Plīse aicināja brīvdabas skatuvē Birutu Senkēviču, kura sarakstījusi pirmo Jāņu uzvedumu Sidrabenē un pēc tam vēl astoņus pēc kārtas. Šāgada uzveduma autors bija Ed. Freimuts — „Jāņu vakars Slātavā" pēc brāļu Kaudzīšu romāna „Mērnieku laiki". B. Senkēviča atzīmēja, ka šogad aizvadām 27. Jāņu dienu svešumā un aicināja: „Dziedāsim mūsu skaistās tautas dziesmas, bet ne — Džons Brauns krita kara laukā, — ko dažkārt esam dzirdējuši dziedam mūsu jauniešus.

Runātāja atzīmēja, ka pēc Jāņu svētkiem Toronto risinās DV 2. globālo dienu sarīkojumi, kuŗus ļaudīs apmeklēt, aicinot uz skatuves uznākt šāgada Līgosvētku uzveduma autoru Ed. Freimūtu un pasniedzot viņam zilās neaizmirstulītes. — „Man tagad nav ko teikt, redzēs kā mums veiksies, kad sāksim uzvedumu," atrunājās tā autors.

Veicās tomēr lieliski. Izvēloties sakārtojumu no Kaudzīšu Mērnieku laikiem, Ed. Freimūts bija gribējis sniegt ko vairāk par parastajiem Jāņu dienas uzvedumiem, neatsakoties tomēr no Līgosvētku tradicijām, tās veikli savienodams ar „aizņemto" personāžu no Mērnieku laikiem un kā programmas paskaidrojumā bija teikts, „licis tiem darboties paša iedomātā, uzvedumam piemērotā vidē un risināt paša izdomātus notikumus", pa „sānceļiem" atvedot uz Sidrabeni, lai atgādinātu un parādītu citā skatījumā.

Uzvedums zināmā mērā atgādināja „dziesmu spēli", ar mūziku, kora dziesmām, dejām un iestarpinātiem dialogiem un monologiem, solo dziesmām un duetiem, visai izrādei tomēr neatņemot vai mazi-

(Beigas 8. lpp.)

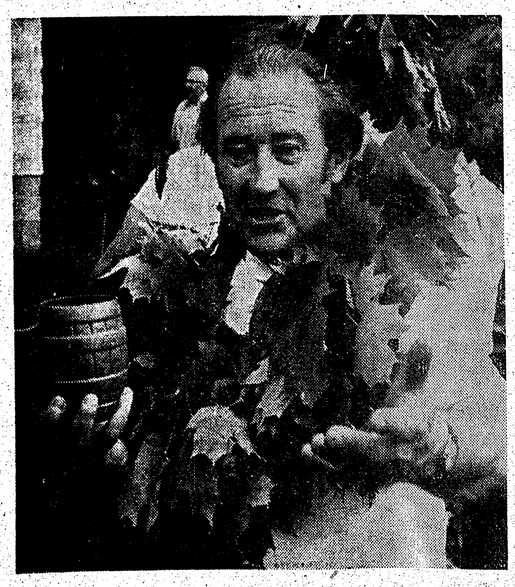

A. Zaļs piedāvā Mežciema ligotājiem Jāņu miestiņu. Foto: A. Stikuts

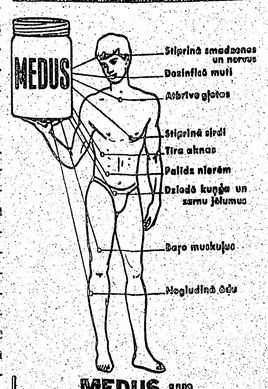

MEDUS un ZIEDPUTEKŠŅI no ĒRGĻU LIGZDAS dravām dabūjams
DV Grāmatnīcā un latviešu pārtikas veikalos
Vairumā 30 Dewson St., Toronto 4.

Atbalsts ar atvilkumiem

(Pārnesums no 1. lpp.)

jumiem, LNAK valde beidzot vienojās griezties pie kreditsabiedrības vadības un prasīt nokārtot iestāvējušos parādus par 2 gadu nemaksātām LNAK biedru naudām, bet, šo parādu neatzīstot, ierasties jautājuma pārrunāšanai LNAK valdes sēdē.

Pēc kasiera K. Tanņa ziņojuma par sabiedrības iemaksām t. s. Kultūras fonda ziedojumu vākšanas akcijā un citiem ienākumiem (skat mūsu laikraksta iepriekšējā numurā) kultūras nozares vadītāja I. Viksna ieteica, ka turpmāk ziedojumu vākšanu Kultūras fondam nevajadzētu izdarīt kopīgā akcijā ar ziedojumiem citām vajadzībām, jo tas mazina devumu Kultūras fondam. E. Upenieks bija ieskatos, ka Kultūras fondam savāktu vairāk, ja ziedojumus prasītu no organizācijām, pret ko iebilda K. Priedītis, atzīstot, ka turpināma individuāla ziedojumu vākšana, bet piešķirumus no organizācijām varētu prasīt tai paralēli, bet T. Kronbergs aizrādīja, ka sabiedrība nevēlas vairāk par vienu ziedojumu akciju, tādēļ reizē ar devumiem Kultūras fondam jāvāc ziedojumi arī citām vajadzībām — skolām un jaunatnei, Latvijas brīvības fondam, arī LNAK dalības maksa. Dažādie ieskati par ziedojumu vākšanas veidu Kultūras fondam palika bez lēmuma.

Sēdes turpinājumā T. Kronbergs ziņoja par piedalīšanos Amerikas latviešu apvienības kongresā Grand Rapidos, kur viņu pārsteidzis fakts, ka nobalsošanai nodoti ALAs pētīšanas komisijas atzinumi par iespējamām maiņām abu zemju kopīgā Kultūras fonda darbībā un noteikumos, kaut tie nav saskaņoti ar stipri atšķirīgajiem attieciegās LNAK komisijas ieteikumiem. Abu apvienību valžu kopsēdē pērnā gadā Sirakūzās nolēma, ka izveidojama īpaša pētīšanas komisija ar 4 ALAs un 3 LNAK pārstāvjiem, tādēļ par ALAs pārstāvju viedokli vien kongresā nevarēja balsot, kaut ieteikumus pieņēma ar piebildi, ka tie vēl saskaņojami ar LNAK ieskatiem. Tā panākšanai, abu zemju pētīšanas komisiju kopīga sēde beidzot notiks DV 2. globālo dienu laikā — 1. jūlijā Dr. E. Upenieka mājā Toronto. T. Kronbergs valdes locekļiem un nozaru vadītājiem izdalīja arī 2. un 3. jūlijā Toronto paredzētās Brīvās pasaules latviešu apvienības sēdēs paredzēto darba seku ar citiem materiāliem, uzsverot, ka tajā pēc iespējas vajadzētu piedalīties arī visiem nozaru vadītājiem, jo sēde nebūs slēgta. Valdes locekļiem un nozaru vadītājiem T. Kronbergs izsniedza arī īpašas aptaujas lapas ar jautājumiem par paredzētajiem pasākumiem šai darbības gadā, iecerētajiem projektiem un kāda liela projekta ierosinājumu visam valdes sastāvam. Šīs darba plāna lapas izpildāmas līdz nākošajai LNAK valdes sēdei 10. jūlijā Saulainē.

Ziņojumu turpinājumā I. Viksna informēja, ka komponists un diriģents A. Štrombergs tuvākajā laikā pārceļas uz dzīvi Edmontonā, kādēļ izraugāms jauns LNAK mūzikas nozares referents Kultūras fondā. J. Mežaks savukārt informēja, ka R. Epneris, Londonā, uzņēmies mūsu informācijas darbam noderīgo grāmatu saraksta izstrādāšanu, bet A. Martinsone atgādināja sen pieņemto lēmumu, ka visām organizācijām un draudzēm no savu sarīkojumu atlikuma 3% jāiemaksā skolu darba atbalstam, ko neviens nedara. K. Tannis aizrādīja, ka ir tomēr dažas organizācijas, kuŗas šo nodevu kārto; piemēram — to darījis arī Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansamblis par „Bezkaunīgo veču" izrādi. J. Mežaks vēl ziņoja, ka no Edmontonas saņemta informācija, ka joprojām nav atmesta doma par uzveduma „The Baltic Story" sagatavošanu. Lietas kārtošanu tagad uzņēmies lietuvietis A. Dudarovičus, kas pēc neveiksmīgā kanadiešu autora Hovarda un vēlāk vēl otra, tagad darba uzrakstīšanai sarunājis kanadieti Lenu Pītersenu. Darbs sākams pilnīgi par jaunu, un tam nepieciešami arī materiāli par izcilām latviešu personībām ar traģisku likteni kā pēdējos valsts prezidentu K. Ulmani, Latvijas skautu organizācijas prezidentu ģen. K. Gopperu u. c. Iespēju robežās šie materiāli tiks gādāti saziņā ar jauno sarunāto autoru, kas drīzumā pārceļsies no Edmontonas uz Toronto.

Stājotiešs pie nenokārtotām lietām, valde pārrunāja LNAK pārstāvja Otavā un tagadējā padomes locekļa A. Kazaka 1970. gada 4. marta iesniegumu, jo šāgada LNAK padomes sesija valdei uzdeva šo lietu nokārtot. 6 lpp. garais iesniegums iedalīts divās daļās, vienā prasot latviešu tautas aizsardzību un Latvijas atbrīvošanu, bet otrā — Kanadas konstitūcijas grozījumus. Valde atzina, ka tās darba kompetencēs ietelp tikai pirmā daļa, kuŗā A. Kazaks aicina LNAK „sniegt labi uzrakstītas katēgoriskas prasības lūgumu formā" Kanadas valdībai un visām politiskajām partijām, kuŗas pārstāvētas federālajā parlamentā, bet šo prasību norakstus piesūtīt arī atsevišķiem ministriem, citiem politiķiem, ietekmīgiem kanadiešiem, piemērotām organizācijām (piem., juristu apvienībām, tiesību zinātņu profesoru apvienībai), presei, radiofonam un televīzijai, lūdzot atbalstīt mūsu taisnīgās prasības, norādot uz latviešu tautas varmācīgo un nežēlīgo okupāciju, kuŗa draud tautu iznīcināt, tāpat prasīt brīvību latviešu tautai un brīvas Latvijas valsts turpināšanu saskaņā ar latviešu tautas demokratiski izteikto gribu, kas deklarēta Latvijas satversmē, Latvijas starptautiskajos līgumos u. t. t.

Debatēs atzina, ka daļēji šī iesnieguma ieteikumi ir jau īstenoti un pārējos iespēju robežās reālizēs, taču A. Kazaks izstrādājis veselu plaša darba programmu, kuŗas paveikšana prasītu ne tikai milzums laika, bet arī īpašu sekretāriātu ar daudziem pilna darba laika darbiniekiem. Tā kopīgais atzinums bija, ka ierosinājumi ir vērtīgi, kaut „nekāda jauna Amerika nav atklāta", taču izpildījums minēto iemeslu dēļ praktiski neiespējams.

Vč.

Trešais latviešu technisko zinātņu kongress

Laiku pa laikam latviešu tehnisko zinātņu darbinieki sanāk savā kongresā, kuŗu rīko Latvešu inženieŗu apvienība ārzemēs. Līdz šim tādi bijuši divi — pirmais Ņujorkā, otrais — Montrealā. Kongresu nolūks pulcināt latviešus, kuŗi interesējās par jaunākajiem sasniegumiem techniskās zinātnēs, par ko referē speciālisti savā nozarē.

Trešā kongresa organizācijas komiteja sanāca savā sēdē Toronto. Tajā bez komitejas locekļiem inž. H. Vilka, prof. E. Žubecka, inž. O. Dzērviša un Toronto latviešu Inženieŗu un techniķu kopas pārstāvja E. Brodera, piedalījās arī Latviešu inženieŗu apvienības ārzemēs valde pilnā sastāvā ar tās priekšsēdi inž. N. Zoldneru. Trešais latv. technisko zinātņu kongress notiks nākamgad no 12. — 15. maijam Toronto. Latviešu inženieŗu apvienības ārzemēs valdes uzdevumā to rīko Toronto latviešu biedrības inženieŗu un techniķu kopa. Izvēlētais laiks sakrīt ar Baltijas valstu pētīšanas kongresu. 3. latviešu technisko zinātņu kongresā paredzēti referāti, paneļdiskusijas, izstādes, ekskursijas un balle.

Par kongresa rīcības komitejas priekšsēdi ievēlēts inž. J. Švanks (144 Lascelles Blvd., Toronto 197, Ont.), par sekretāru — inž. O. Dzērvitis (100 Tiago Ave., Toronto 16, Ont.), kasieri — inž. K. Buliņš (50 Palomino Cr., Willowdale, Ont.). Par pirmo vicepriekšsēdi ievēlēts inž. H. Vilks (253 W 55th Ave., Hamilton, Ont.), otro — E. Broders (248 Withrow Ave., Toronto 6, Ont.), kas kārtos administrātīvos jautājumus.

Kongresa rīcības komiteja lūdz pieteikties referentus visām techniskā zinātņu nozarēm pie inž. H. Vilka, bet ķīmijas un agronomijas nozarēs — pie prof. E. Žubecka.

O. D.

Toronto ziņas

● Kanadas latviešu gaidu un skautu jendas 18. lielo nometni „Meža gars" atklās 5. jūlijā plkst. 3 pēcpusdienā lietuviešu skautu nometnē „Romuva", pie Lapsu ezera (Fox Lake), slēgs 11. jūlijā pl. 1.30 pēcpusdienā. Lielais ugunskurs notiks 10. jūlijā plkst. 8.30 vakarā. Nometnes vieta atrodas 100 jūdžu no Toronto un sasniedzama braucot pa 11. lielceļu uz ziemeļiem, pa labi atstājot 11B ceļu, kas nogriežas uz Hantsvilli, bet turpinot braukšanu uz ziemeļiem un pēc divu tiltu šķērsošanas aiz Vernona ezera nogriezties pa kreisi uz Ravenkliffu un Ilfrakombu. Pa šo sānceļu līdz „Romuvai" ir 13 jūdžu un tā sasniedzama no Ilfrakombes, pie Buck Lake, nogriežoties dienvidus virzienā uz Fox Lake, kur rietumu krastā atradīsies latviešu gaidu un skautu jendas nometne.

● Latviešu filatelistu apvienības jaunā valde konstruējusies šādi: valdes priekšsēdis Oskars Vīndedzis, vicepriekšsēdis Andrejs Petrevics, sekretāre Erna Alberinga, kasieris Jānis Ronis, biedrzinis Žanis Grundmanis; revidents Rudolfs Zālamans. Valdes kandidāti: Jānis Reinbergs un Mārtiņš Štauvers. Par rosību Latvijas filatelijas pētniecībā, izstāžu darbu noorganizēšanu, rakstiem filatelijas presē, kā arī LFA darba un mērķu sekmēšanu pagājušā 1970. gadā, valde piešķirusi šādus apbalvojumus: Jānim Ronim — Latvijas sūtniecības ASV ceļojošo balvu, Rudolfam Zālamanim — Montrealas organizāciju ceļojošo balvu, Edgaram Alberingam — Oskara Vīndedža ceļojošo balvu žurnāla līdzstrādniekam, Arvidam Ruciņam — DVF Bradfordas nod. Anglijā ceļojošo balvu un Igoram Ložeņicinam — Latv. filatelistu apvienības goda rakstu.

● Archibīskaps A. Lūsis salaulājis Juri Irbi ar Ilgu Ligitu Sietniecei.

● DV klubs šonedēļ atvērts katru dienu no plkst. 12 dienā līdz pl. 1 naktī, svētdien līdz plkst. 9. vakarā.

Ligotāji Toronto latviešu katoļu lauku īpašumā Mežciemā ar apdzīvotājām un Jāņu māti (J. Pērkone) vidū. Foto: A. Stikuts

ĀDOLFS ŠILDE LOSANDŽELOSĀ

Neparasti liels apmeklētāju skaits noklausījās Dienvidkalifornijas DV apvienības 12. jūnijā Losandželosā rīkoto Latviešu centrālās komitejas priekšsēža Rietumvācijā mag. iur. Ādolfa Šildes referātu „Jaunākie noskaidrojumi par deportācijām". Līdz pēdējai vietai piepildītajā Dienvidkalifornijas latviešu draudzes zālē klātesošie ar lielu interesi sekoja stāstījumam par latviešu tautas ciešanām izsūtījumos Pad. savienībā. Jaunie atklājumi teicami papildināja Ād. Šildes jau agrāk publicētās grāmatas par latviešu nacionālajiem partizāniem un par deportētajiem latviešiem. Referents pieminēja arī neatlaidīgo faktu materiālu vākšanas darbu un lūdza šo darbu sekmēt, piesūtot dokumentu un no deportētajiem saņemto vēstuļu kopijas, kā arī liecības.

Klausītājus ar tālo viesi iepazīstināja DV apvienības Dienvidkalifornijā priekšnieks E. Leimanis, bet apvienības kultūras un sarīkojumu nozares vadītājs O. Krādziņš pateicās viesim par referātu un derīgo atgādinājumu labklājībā un brīvībā dzīvojošiem, ka latviešu tautas ciešanas, kas sākās pirms 30 gadiem, nav vēl beigušās. Pēc referāta sekoja pārrunas. Viesi sveica prāvs draugu un paziņu pulks. Vanadzes bija gādājušas par bagātīgu atspirdzinājumu galdu.

Lai gan Ād. Šilde Dienvidkalifornijā uzturējās tikai trīs dienas, runājot arī Lahojā (La Jolla), tomēr DV apvienības priekšnieks un citi draugi gādāja, lai viesim būtu iespēja satikties ar rakstnieku Anšlavu Eglīti, dzejniecēm Aidu Niedru un Valenti nu Hermani, studiju biedriem, DV apvienības valdes un korporāciju kopas pārstāvjiem, kā a: iepazīstināja tālo viesi ar dažām Dienvidkalifornijas ievērojamām vietām, kā Disnija zemi, Losandželosas mūzikas centru u. c.

K. K.

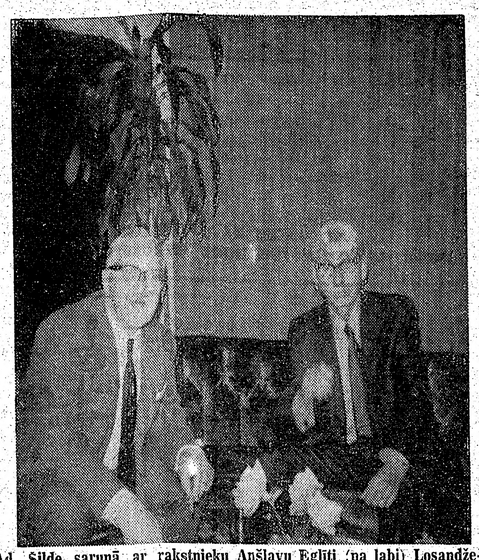

Ād. Šilde sarunā ar rakstnieku Anšlavu Eglīti (pa labi) Losandželosā. Foto: E. Leimanis

Mūzejs baznica

Ceļojot pa pasauli, it sevišķi pa Eiropu, gandrīz katrs ceļotājs apskata arī baznīcas, sevišķi vecās un ievērojamās katedrāles. Mēs šajā ziņā nebijām izņēmums.

Baznīcu apskati nesākšu tādā kārtībā, kādā mēs viņas redzējām, bet gan to vēsturiskās un arī pašreizējās nozīmības ziņā. Šajā sakarā jāiesāk ar Vatikāna Sv. Pēteŗa baziliku, kuŗa visādā ziņā ir pirmā vietā pasaulē, jo tā ir lielākā un ievērojamākā kristīgā baznīcā. Tās grīdā, centrālajā daļā, sākot no ieejas virzienā uz durvīm arī atzīmētas pārējās lielākās katedrāles pasaulē. Par šo baznīcu ir rakstīts un lasīts tik daudz, ka es neiedrošinos kaut ko piebilst, jo tas nevarētu nekā pielikt vai papildināt pie tā, kas par viņu jau zināms. Vienīgais, ko varbūt varētu piebilst, ir tas, ka tās sajūtas, kādas rodas staigājot pa šo pasaules lielāko svētnīcu, nav vārdos izsakāmas.

Ja nemaldos, nākošā pēc Sv. Pēteŗa ir Sv. Pāvila katedrāle Londonā. Ja tas tā nav, būtu pateicīgs, ja kāds zinātājs manu kļūdu izlabos. Sv. Pāvila katedrāle ir ievērojama vēl arī ar savu „čukstu sienu" (Whispering Wall). Lai pie tās nokļūtu, ir jāuzkāpj 236 pakāpieni pa diezgan šaurām riņķa kāpnēm. Tas būtu apmēram tā kā kāda teātŗa vai operas balkonā, tikai daudz augstāk. No šī balkona iespaidīgs skats uz baznīcas altāri un vispārējo apakšstāva iekārtojumu. Baznīcas noskaņojuma sajūtu mazina tas, ka tā pārblīvēta ar visādām statujām un piemineklim un ka baznīcā tirgojas ar visādiem suvenīriem pat dievkalpojuma laikā.

Balkons ir riņķveidīgs un kad mēs esam tajā riņķa sektorā, no kuŗa var labi pārredzēt altāri, tad diametrāli pretējā sektorā atveŗas durvis un tanīs parādās kāds mūka tērpā un saka, lai mēs pieliekot ausi pie sienas, viņš mums kaut ko pačukstēšot. Mēs to arī darām. Mūks pieliecas pie durvju stenderes, resp. mūŗa sienas stūŗa un čukst: „Vai jūs mani dzirdat?" Mēs atbildam „jā" ar galvas un roku mājieniem. Tad mūks čukstot pastāsta, ka šī baznīca ir viens no architektūras brīnumiem, kur mūris vada skaņu bez kaut kādu „Bell" vai citu elektriski - telefonisko ierīču palīdzības. Var dzirdēt katru viņa vārdu. Klausāmies tikai ar to ausi, kuŗa piespiesta sienai, otrā aizspiesta ar pirkstu, lai klausīšanos netraucētu citi blakus trokšņi.

No balkona vēl 135 pakāpieni augstāk aizved mūs uz katedrāles ārējo balkonu „Stone Gallery", no kuŗas paveŗas lielisks skats uz Londonu. Pārvarot pavisam 640 pakāpienus varētu nokļūt katedrāles kupolā, bet mēs to neriskējam, it sevišķi vēl tāpēc, ka kāds jauns pāris, kuŗš tikko nokāpj lejā, neieteic mums to darīt. Par visu šo kāpšanas prieku bija jāsamaksā 3 šiliņi katram.

Nākošā, atzīmēšanas vērta, ir Vestminsteras abteja, kur notiek Anglijas karaļu un karalieņu kronēšana. Te maza piezīme: Londonā ir divas Vestminsteres — viena jau minētā, un otra — Vestminsteres katedrāle, kuŗa ir katoļu baznīca. Vestminsteres abteja manā uztverē nav vairs baznīca, bet mūzejs. Tā ir pārblīvēta ne tikai ar svēto tēliem un statujām, bet arī ar slavenu valstsvīru, dzejnieku, rakstnieku, zinātnieku un c. kapu plāksnēm un pieminekļiem. Arī šeit baznīcā pārdod pastkartes un citus suvenīrus. Ja gribi ko speciālu redzēt, kā, piemēram, kronēšanas krēslu, kādu speciālu kapliču, vai ko citu, par katŗu apskati jāmaksā 3 šiliņi. Bez tam, brīvās apskates nodalījumā visur uzraksti un „naudas kastes", lai katŗs apmeklētājs ziedo vismaz 2 šiliņus, jo tik daudz abtejai tas izmaksājot. Ja tu jūti, ka esi baznīcai nodarījis zaudējumus par 2 šiliņiem, kā lai tos nemaksā?

Katoļu Vestminsteres katedrāle vēl izskatās vairāk pēc baznīcas nekā pēc mūzeja, bet nevar zināt, cik ilgi tas tā būs. Arī šeit, ja gribi ar liftu uzbraukt torni, no kuŗa paveŗas iespaidīgs skats uz Londonu, jāmaksā 4 šiliņi. Iejot katedrālē, vecītis mācītāja (vai mūka?) tērpā stāv ar šķīvi rokā netālu no durvīm, un būtu nepieklājīgi tajā neiemest dažus šiliņus, kas domāti katedrāles uzturēšanai. Noliekot savu artavu uz šķīvja, gribējās piezīmēt, lai baznīcā nenovieto kapu pieminekļus, bet tādā gadījumā varētu sagaidīt klasisko angļu atbildi: „Mind your own business, please", tādēļ neteicu neko.

Slavenais Ķelnes doms atrodas blakus galvenajai Ķelnes dzelzceļa stacijai, kuŗa kaŗa laikā bijusi pilnīgi nobumbota. Te jāapbrīnlabu prom aizgājušu jaunieti," esot izteicies TLJA priekšsēdis Namejs Batraks.

Kāds tad varētu būt kompromiss starp latviski audzinātajiem un latviešu sabiedrībā rosīgajiem latviešu jauniešiem, kuŗi apzīmēti par „fanātiski latviskās stājas prasītājiem" un dzīves reālitāti? Dzīves reālitāte ir tāda, ka latviešu jaunatnes organizācijas domātas latviski audzinātajiem jauniešiem, kas vismaz spēj latviski izteikties un nav spiesti sanāksmēs „palikt mēmi" latviešu valodas neprašanas dēļ. Kompromisa prasība, laut viņiem runāt angliski, nozīmētu, ka arī citiem būtu jārunā angliski, lai šie „latviešu" jaunieši sanāksmes gaitai varētu sekot un runāto saprast. Vai tā vairs būtu latviešu jaunatnes apvienība, kuŗā runātu angliski? Vai šis kompromiss nenozīmētu apvienības radīšanu, kuŗā pulcētos latviešu pārangliskotie bērni? Arī ieteikums žurnālā „Šešika" daļu informācijas sniegt angļu valodā latviešu valodas nesapratējiem ir slikts kompromiss, ieteicamāk būtu šiem latviski nerunājošiem jauniešiem uzdāvināt latviešu valodas mācības grāmatu un laut tiem apvienībā piedalīties tikai tad, ja viņi šo grāmatu nav pagrūduši pagultē, bet no tās patiešām kaut ko mācījušies. Protams, TLJA trūkst līdzekļu šādu grāmatu iegādei un dāvināšanai, taču nešaubos, ka latviešu sabiedrība šādam mērķim ziedos labprāt, kaut Kultūras fonda vajadzībām daudziem dolara pārāk žēl. Vajadzētu ievērot, ka katras organizācijas, biedrības, apvienības u. t. t. patiesais spēks nav kaut kādā veidā pievilktais biedru kvantums, bet gan biedru kvalitāte. Un latviešu jaunatnes organizācijā kvalitatīvi labs biedrs var būt tikai tāds, kas nav atzinis par nevajadzīgu iemācīties savu tēvu tēvu valodu, vai arī mātes valodu, kā tāpat mēdzam teikt, pārpratumu novēršanai — latviešu valodu!

Ja latviešu valodas prasītājus atzīsim par fanātiķiem un meklēsim kaut kādus kompromisus, kas ved uz latviešu valodas nosliecināšanu pašu latviešu pasākumos un organizācijās, tad drīz vien radīsies latviešu biedrības bez latviešiem, jo latviešu valodas nepratēju nav ! pareizi par latvieti saukt. Viens piemērs šai ziņā jau ir. Anglijas pilsētā Bradfordā jau gandrīz kopš latviešu iecelošanas laika darbojas sporta klubs Trimda, kas ar vairākām galda tenisa vienībām sekmīgi piedalījās arī Anglijas ligas spēlēs. Pamazām latviešu spēlētāju skaits sāka apsikt, vienību sastāvus papildināja ar angliem. Pašreiz stāvoklis tāds, ka Trimda joprojām piedalās ligas spēlēs ar vairākām galda tenisa vienībām, tikai tajās vairs nav neviena latvieša... Ir dīvaini apzināties, pat sāpīgi, ka latviešu sporta klubā Trimda spēlē vienīgi tīrasinīgi angļi, taču tā ir dzīves reālitāte. Vai Toronto latviešu jaunatnes apvienība vēlas panākt līdzīgu dzīves reālitāti, iesākot ar latviešu jauniešu (latviešu valodas pratēju) pārangliskošanu — ar gala mērķi panākt latviešu jaunatnes apvienību, kuŗā latviski vairs nerunā?

Uldis Paipals

CERĪBAS, BAŽAS, VILŠANĀS

(Pārnesums no 3. lpp.)

latviešu valodas. Pats Ročestrā piedzīvoju, ka — pirms gadiem — ASV DV nodaļu delegātu sapulcē, bezbēdīgi triekdama angļu valodā, ieradās grupa amerikāņu jauniešu latviešu tautas tērpos, kas vēlāk uzstājās ar latviešu tautas dejām...

„Latvija Amerikā" 29. maija numurā varēja lasīt, ka Hamiltonas (Ontario) latviešu ģimnāzijā šogad programma bijusi vienkāršota, tāpat gala pārbaudījumu noteikumi — sakarā ar latviešu valodas grūtībām... Vai nebūtu bijis pareizāk, ja mēģinātu novērst šīs grūtības? Vai tas nav tieši latviešu skolas galvenais uzdevums, iemācīt latviešu valodu vismaz tik daudz, lai valodas grūtību dēļ viss nebūtu jāvienkāršo?. Taču veca patiesība māca, ka vieglākais ceļš ir visērtākais un prasa vismazāk pūļu mērķa sasniegšanai — latviešu skolas beigšanai, kaut ar grūtībām latviešu valodā...

☆

Nesen dibinātās Toronto latviešu jaunatnes apvienības informācijas sapulcē, kā bija lasāms „Laika" 24. marta numurā, sapulces dalībnieki interesējās, vai nav iespējams kompromiss starp „fanātiski latviskās nostājas" prasītājiem un dzīves reālitāti, ka daļa jauniešu, kas latviski gandrīz vai arī nemaz neprot, nav iespējams piesaistīt atpakaļ latviešiem, ja tie spiesti sanāksmēs „palikt mēmi". Bija ieteikums nepratējiem ļaut runāt arī angliski un jauniešu grupas izdodamā žurnālā „Sešikā" daļu informācijas sniegt angļu valodā. „Tā būtu iespēja piesaistīt vēl dažu

(Beigas 8. lpp.)

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

KALAMAZŪ

● Gadskārtējās Mednieku un makšķernieku kluba eksternās šaušanas sacensības kluba šautuvē, Gunāra Grīviņa lauksaimniecībā, klātesošie 30 dalībnieki 5. jūnija ar goda zalvi atvadījās no iepriekšējā dienā zemes klēpī guldītā kluba dibinātāja un līdz pēdējai dienai aktīvā dalībnieka Jāņa Kupša. Uzrunā kluba priekšnieks A. Tralmaks cildināja Toronto un Hamiltonas klubu tālos viesus. Sacensības vadīja L. Skrupšķelis ar palīgiem J. Kalniņu un A. Kraukli. Vakarā paziņoja rezultātus. No iespējamiem 50 baložiem J. Muskats no Toronto bija trāpījis 48, V. Lenšs (Kalamazū) — 46 un R. Mierkalns (Hamiltona) — 45. Dubultbaložu šaušanā no iespējamiem 25 pāriem, 1. v. ierindojās R. Mierkalns ar 17 pāriem, 2. v. — J. Muskāts (14) un 3. v. — Z. Sproģis (Toronto) ar 14 pāriem. No iespējamām 25 pilēm J. Muskāts sašāva 21, 2. v. E. Abermanis (Kalamazū) — 20 un 3. v. — L. Skrupšķelis (Kalamazū) — 19. Šaušanā ar mazkalibra šauteni no iesp. 300 punktiem: 1. v. — A. Kalmanis — 241, 2. v. V. Rinkušs — 218 un 3. v. V. Lenšs — 215 (visi Kalamazū). Jauniešu grupā no iesp. 100 punktiem: 1. v. — Māris Lenšs — 98 un 2. v. Ivars Lenšs — 96. Nākošās sacensības risināsies 14. jūlijā Hamiltonā, bet 28. jūlijā — Toronto.

● Pilsētas vidusskolas beidza: A. Līzenbergs, A. Minka, A. Krautmanis, D. Aistare, Z. Bērziņa, M. Šmite, I. Bērste, R. Bormane, J. Reimanis un V. Šults. R. Bormane un Z. Bērziņa savās skolās ierindojušās kā labākās skolnieces.

● Atceroties baigā gada 30. gadskārtu, labi iederējās Dr. med. L. Skultānes-Zariņas un red. V. Skultāna referāti 12. jūnija vakarā, Sv. Jāņa latv. draudzes sabiedriskajās telpās. Referātus bija nākuši noklausīties ap 150 tautiešu. Priekšlasījumu vakaru rīkoja DV apvienība un to ievadīja un pabeidza DV apvienības priekšnieks Alfrēds Minka. Bija arī diskusijas un jautājumi. Vanadzes savas priekšnieces V. Zaķes vadībā bija rūpējušās par maizītēm un kafiju. 13. jūnijā abās latviešu draudzēs notika 14. jūnija upuru atceres dievkalpojumi, organizētā veidā piedaloties skautu un gaidu vienībām.

KLĪVLENDA

● Apvienotās draudzes svētdienas skolu beidza 11 jaunieši. „Katra Dieva dotā diena ir pilnvērtīgi jāizmanto," izlaiduma akta dievkalpojumā teica draudzes mācītājs I. Gaide. Skolas pārzinis R. Šilders savā uzrunā izcēla prieka un skaistuma nozīmi cilvēka dzīvē. Klases audzinātājs A. Pitenāns novēlēja jauniešiem gaišas dienas nākotnē, palikt uzticīgiem savai draudzei un tautai. Audzēkņi no savas skolas piemiņai saņēma dāvanu — grāmatu.

● Pēc ilgas un grūtas slimošanas no šīs zemes gaitām šķīrās Roberts Prātiņš. Viņa dzīves gājums pirms 77 gadiem sācies Rencēnu pagastā. Trimdā dzīvoja savas ģimenes vidū un piedalījās arī sabiedriskā darbā. Bija uzticīgs DV apvienības biedrs, darbojās veco strēlnieku kopas valdē u.c. Pie šķirsta goda sardzē stāvēja vecie strēlnieki un DV apvienības dalībnieki. Aizlūgumā vijoles solo spēlēja P. Briedis, dziedāja Klīvlendas latviešu biedrības koris. Nelaiki 15. jūnijā uz Riversaides kapsētu izvadīja māc. K. Briedis. Kapsētā no aizgājēja atvadījās J. Ozoliņš — strēlnieku kopa, V. Zemesarājs—DV apvienība, J. Cers — palīdzības fonds, J. Jurjāns — Mārtiņa Lutera draudze, R. Krūmiņš — ALAs kopa un R. Kuģeniece — atceroties seno dienu draudzību.

● Klīvlendas latviešu ev. lut. draudzes rīkoja kopīgu 14. jūnija aizvestо piemiņas dienu Sv. Pāvila baznīcā. Sēru dievkalpojumā piedalījās mācītāji I. Gaide, K. Briedis, K. Sautiņš un vietējās luterāņu mācītājs R. F. Ufelmans. Dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja Apvienotās draudzes koris J. Kalnieša vadībā. J. E.

BAFALO

● Biskapa J. Rancāna fondam kā viens no pirmajiem luterāņiem savu ziedojumu nodevis Vilhelms Celms. — 1941. g. komūnistu aizvesto upuru piemiņas dievkalpojums notika 13. jūnijā. Aizlūgumu noturēja draudzes mācītājs J. Vējiņš Nākošais dievkalpojums 27. jūnijā. V. C.

MANCESTRA

● Jauniešu iesvētes dievkalpojumu vietējā latviešu ev.-lut. draudzē 13. jūnijā vadīja draudzes mācītājs K. Freimanis, spredķi teicot mācītājam Dr. E. Grīslim. Dziedāja Rotas koris diriģenta V. Aldiņa vadībā. Solo dziesmu „Mūsu Tēvs" nodziedāja iesvētītā Ilga Paupe. Ērģeļu mūziku un pavadījumus izpildīja ērģelniece E. Bergmane Altāris bija greznots baltām rozēm un bērzu meijām. Iesvētīja: Ingridu Dzeni, Ivetu Mitrēvicu, Ilgu Paupi, Eriku Lanku un Egilu Mitrēvicu. Draudzes priekšnieks J. Binders pasniedza katram iesvētītajam draudzes dāvanu — maza formāta Bībeli. — 14. jūnija vakarā baznīcā notika sēru dievkalpojums, ko vadīja mācītājs K. Freimanis, ērģeles spēlējot D. Grabažam. Altārī bija novietoti sarkanbalti ziedi un sēru karogi. P. S.

● Padomju kosmonauti, komandieris Georgijs Dobrovoļskis, Vladimirs Volkovs un inženieris Viktors Patsajevs jūnija sākumā ielidoja zemes orbitā ar izplatījuma kuģi Sojuz II un divas dienas vēlāk savienojās ar jau agrāk orbitā ievirzīto izplatījuma platformu Salute. Abus izplatījuma kuģus savienojot kosmonauti ieguva 60 pēdu garu un 12 pēdu diametrā lielu izplatījuma kuģi, kuŗā atrodas laboratorija un guļamistabas, kas uzskatāma jau par pirmo orbitējošo izplatījuma staciju. Orbitā ievirzītā 55.000 mārc. smagā zinātniskā laboratorija, ir izplatījuma kuģa Sojuz un orbitējošas stacijas Salute savienojums, kas apgādāta ar lieliem ūdens un pārtikas krājumiem, kā arī zinātniskiem instrumentiem un kā tagad izrādās, kosmonautu misija ir paredzēta ilgākam laikam. Oficiālie padomju avoti neatklāja, cik ilgs būs lidojums, bet novērotāji novērtē, ka tas var turpināties nedēļām.

Ligotāju simti

Ja gandrīz vai ik gadu Jāņu svinēšana saistās ar teicienu „līst kā pa Jāņiem", tad šogad, 19. jūnija pēcpusdiena un sekojošā nakts bija kā izredzēta līgotājiem Gaŗezerā. Pat uzmācīgie odi līgotājus netraucēja. Gaŗezera plašajos pakalnos, nolejās un ezermalā, no maliņu maliņām sabraukušie līgotāji, pinot pīpenu un ozollapu vainagus, varēja brīvībā izjust svētku noskaņu. Lūk, šie visi, te un tur tai kalnā un visapkārt, ir tikai latvieši!" ne viens vien izsaucās, priecādamies par kuplo tautiešu skaitu.

Pēc administrācijas aptuvena vērtējuma, Gaŗezera territorijā bija ieradušies vismaz 1500 Jānabērnu. pārstāvot tautiešus no Kanadas līdz Floridai un no Bostonas līdz Kalifornijai. Gaŗezera trešo dziesmu dienu rīcības komiteja jau priekšpusdienā bija paredzējusi koŗu kopmēģinājumu, tā novēršot laužu drūzmu vēlākajās stundās. Līgo dziesmām ieskanoties jau ap pusdienas laiku. Visi tie, kuŗi klejojot pa Gaŗezera takām, nonāca Dzintaros (pieaugušo nometnotāju kabiņu rajonā) redzēja, ka šo vietu bija „okupējuši" ap 400 jaunās paaudzes pārstāvju.

„Šāgada līgošana, kuŗa ar apmeklētāju skaitu pārsniedza visus iepriekšējos Gaŗezera Līgosvētkus, risinājās bez starpgadījumiem. Soŗeiz nebija jāgaida lietus, lai tas rīta pusē paskubinātu līgotājus dotiesmājup," izteicās administrātors māc. Vilis Vārsbergs un nožēloja, ka telpu trūkuma dēļ bijis spiests labu skaitu pārnakšņot gribētāju noraidīt. Daudzi pārnakšņoja pašu teltīs, kādas bija uzceltas gar ezermalu un skautu nometnes vietā.

Jāņu ielīgošanu ievadīja Klīvlendas vīru ansambļa Tēvzeme koncerts lielajā ēdamzālē, kuŗu noklausījās ap 150 apmeklētāju. Edvīna Stelmaņa vadībā ansamblis sniedza 16 dziesmu, labu skaitu arī piedevu un atkārtojumu. Kalamazū vīru koŗa priekšnieks P. Austriņš nobelgumā ansambļa vadītāju apveltīja Jāņuzālēm. Pēc koncerta, diriģents R. Zuika kā izpildītājus, tā klausītājus pārņēma savā ziņā, uzsākot līgošanu Arnolda Kalnāja klavieŗu pavadījumā. Visi kopējā gājienā pēc tam atstāja zaļumiem izgreznotās telpas un dziedādami pa mežu taciņām virzījās uz galveno sarīkojuma vietu, kur bija sapulcējušies pārējie līgotāji. Līdz ar gājiena ierašanos iedegās Jāņu mucas un lielais ugunskurs. Deju mūziku spēlēja J. Sulaiņa orķestris.

Par līgotāju paēdināšanu rūpējās Gaŗezera virtuve, saņemot atbalstu no Milvoku Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas, kuŗa ik gadu priekšnieces Z. Lazdiņas vadībā ierodas ar pašu gatavotiem gardumiem, izlozi un tirdziņu, ieņemto naudu nododot Gaŗezeram. Šogad šis devums bija 60 0dol.

V. Bokis

Tautas mākslas krātuve

(Pārnesums no 1. lpp.)

berga rezolūciju, kuŗā viņš aicināja ikvienu kongresa dalībnieku, lai tā pārstāvētā organizācija vai draudze Garezera tautas mākslas krātuves iekārtojiem resp. Vasaras fondam, nosūtītu vismaz 10 dol.

„Mūsu iesāktā darba sekmīga turpināšana atkariga no vispārējā atbalsta, kuŗu varētu sagaidīt no draudzēm, organizācijām un ikvienas personas, kas ieinteresēta mākslas krātuves izveidošanai latviešu centrā Garezerā," sēdes nobeigumā pieņemto lēmumu rezumēja fonda priekšēdis prof. Dr. R. Markus.

Pēc O. Grīna ierosinājuma, fonda valdē izraudzīja īpašu Tautas mākslas krātuves pārvaldi, kuŗa bez vadītāja O. Grīna no Indiana boles, ieiet vēl A. Riekstsno Grand Hevenas un V. Miķelsons no Kalamazū. Visus ieinteresētos eksponātu lietā lūdz rakstīt: O. Grīns, 419 Birch St., Westfield, Ind. 46105 bet naudas ziedojumus sūtīt: Vasaras Skolu Fonds, P. O. Box 651, Grand Haven, Mich. 49417, čekus rakstot uz „Education Fund" vārda.

A. Bokis

Uzņēmumā no kreisās — līgotāji ierodas Sidrabenē „no malu maliņām": vidū — vainagu vīšana; pa labi — jaunā audze upmalā ugunskuŗa šanu un līgošanu gaidot. Foto: J. Liģers

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MĀJAS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Lawrence — Markham Rd.: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu dzīvokli un atpūtas telpu. Privāts iebraucamais ceļš. Pieņemama iemaksa.

Midland — St. Clair: 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar 2 izbūvētām telpām pagrabā. 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš. Cena $27.500, iemaksa $3.000.

Danforth — Broadview: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, garāža. Cena $25.500, iemaksa $3.500, atlikums uz vienu atkl. 10 gadu obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM.
UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Brīvā dabā

ATVAĻINĀJUMĀ UZ PASLĒPTO PARADĪZI

Vispirms lai atļauts še publiski atsaukt Toronto un apkārtnē paklīdušās baumas par to, ka es it kā personīgi būtu, reizē ar atteikšanos no smēķēšanas un atspirdzinošiem dzērieniem, uz visiem laikiem atteicies no makšķerēšanas sporta. Reizē man jāpaskaidro, ka es neesmu arī sekojis cienījamu sabiedrisku darbinieču un darbinieku priekšzīmei un viesojies Latvijā, lai tautiskas sadzīvošanas ietvaros uzņemtu ciešākas saites ar okupētās Latvijas makšķerniekiem. Ja tas tā būtu noticis, tad pārbraucis mājās, es droši vien rādītu smukas bildes latviešu skolas skolotājiem un citiem, kam patikšana krist uz melīgas propagandas āķa. Aizvadītos klusēšanas mēnešus esmu izmantojis tikai elpas atvilkšanai, lai turpinātu atkal ar pilnu jaudu vadāt cienījamos lasītājus pa nepiesārņotām un piesārņotām brīvās dabas ārēm, upēm un ezeriem.

Un tā, uzsākot kopīgo ekskursiju brīvā dabā, dosimies šoreiz uz „Almaquin" augstieni. Tā atrodas apmēram 150 jūdzes ziemeļos no Toronto kreisajā pusē 11. lielcelam — gandrīz tieši iepretim labajā pusē esošajam izslavētajam „Algonquin" parkam. „Almaquin" augstiene aptver ap 2000 kvadrātjūdžu lielu, tikpat kā civilizācijas neskartu ūdeņiem un mežiem bagātu territoriju. Vēl pirms 100 gadiem vietējie indiāņi ne par kādu naudu nelaiduši tur bālģīmjus iekšā. Šī territorija bijusi rezervēta huronu, algonkinu, un odžibvaju cilšu indiāņu kopīgā mednieku un makšķernieku kluba vajadzībām. Pirmais baltais cilvēks Algonkina augstienē esot parādījies tikai 1859. g. rudenī un pirmais latviešu izcelsmes bālģīmis šajā mednieku un makšķernieku paradīzē esot ieradies tikai kādus 100 gadus vēlāk. Te jāpiezīmē, ka cauri šai augstienei tek izslavētā South River, pie kuras krastiem savā laikā dakteŗa Bārdiņa mednieku un makšķernieku kluba dižmakšķernieki ar liediem lomiem ierakstījuši savus vārdus neizdzēšamiem burtiem „Almaquin" vēstures grāmatās.

Ir zināms, ka pirms vairākiem gadiem Pazudušā meža tuvumā savu vigvamu uzcēlis tautietis Rožkalns. Viņš no savas paslēptuves iznāk laukā tikai pāris reizes gadā, lai kājām aizsoļotu uz 20 jūdzes attālo „Burkes Falls" un nopirktu petroleju un sāli. Starplaikā viņš mazajā upītē makšķerē foreles, ziemā liek cilpas zaķiem, nošauj pa stirnai un dzīvo tur gandrīz kā koniņu ķēniņš.

Rožkalns droši vien būtu laimīgā vientulībā pavadījis daudz gadu, ja pērn, kādas 4 jūdzes dienvidos no viņa nepretenciozās rezidences, veselu ezeru ar četrām vasaras mājām nebūtu nopircis Rožkalna kādreizējais skolas biedrs Valdemārs Eizenarms.

Un tā mēs šoreiz iegriezīsimies „Loon Lake" vasaras mājiņās, jo izrādās, ka Eizenarms ar dzīvesbiedri nav „kotedžas" nopirkuši, lai pie baltu bērzu ielenktā ezera sagaidītu jaunas Kanadas parlamenta vēlēšanas. Izrādās, ka Eizenarmi savā jauniegūtajā kūrortā labprāt pa vasaru uzņemtu arī vienu otru tautieti, kas vēlētos pavadīt atvaļinājumu īstā lauku klusumā, kur gaiss ir tik tīrs, ka rudenī pat sirdzējiem ar „siena drudzi" tur nebūs jāšķaudās. Pats ezers ir ap 50 akru liels. Eizenarmu vasaras mājiņas ir vienīgās šī ezera krastā. Gan jāpiezīmē, ka kāds germāņu izcelsmes jaunkundietis ir uzcēlis sev patvertni ezera vienīgajā mājiņā, bet viņa vārds nav Bormans.

Ezers pilns ar asariem un basiem. Turpat pāri ceļam ir cits ezers, kurā netrūkstot pikreles un tuvējos lielajos ezeros zivju bagātība arī ir vienreizēja. Ezera foreles un maskiji te nav nekādi neik dieniški lomi. Ar lidakām un basiem lielities te neesot ieteicams — vietējie to uzskatītu par sliktu toni.

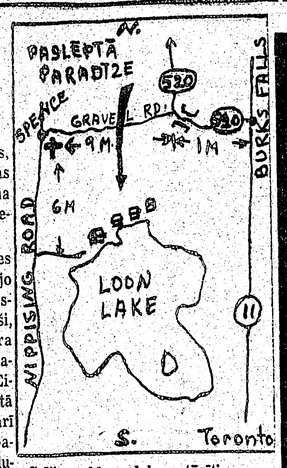

Ceļš uz kluso dabas stūrīti.

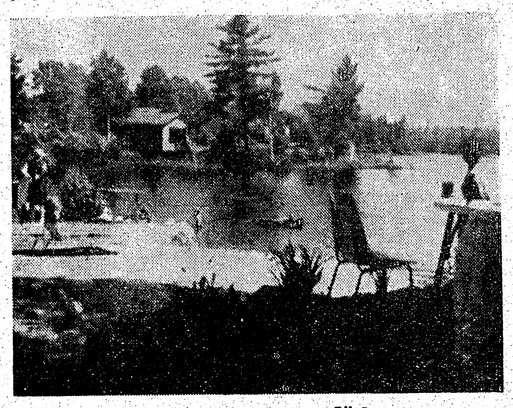

„Loon Lake" ar tam piegulošajām vasaras mājiņām.

vasaras mājiņām.

Eizenarmi savam jaunajam kūrortam latvisku vārdu vēl nav devuši. Proponētā labākā nosaukuma krusttēvam Valdemārs Eizenarms ir apsolījis pudeli laba konjaka. Man liekas, ka „Paslēptā paradīze", kura autors, diemžēl, es neesmu, ir piemērotākais nosaukums. Šī Paslēptā paradīze jāredz katram pašam, jo mums vairs nav dzejnieku, kas spētu iejūtīgi aprakstīt saules pielijušas vasaras dienas, ēnainus mežus, rāmus ūdeņus un klusumu, no kura vai bail paliek.

Vēl dažus praktiskus vārdus par „Paslēpto paradīzi". Lielajā dižmājā, ja vien tā jau nav izīrēta, ikviens tautietis var apmesties ar visiem saviem rada gabaliem, jo tur nakts melnumu bez grūtībām var pārlaist 12 dvēseles. Kamīns

(Beigas 8. lpp.)

Pēc grūtām ciešanām no mums šķīries mans mīļais vīrs, mūsu papucis, opapiņš, svainis un onkols

Kārlis ŠULCS

dzimis 1899. gada 11. novembrī Ikšķilē,
miris 1971. gada 23. jūnijā Toronto.

Mīļo papiņ, saldu dusu
Novēlam Tev kapsētā,
Savās sirdīs klusu, klusu
Turēsim Tev pieminā.

Mūžīgā piemiņā paturēs
piederīgie

Slēdzis acis uz mūžu
pēdējais Linūžu māju Jēgera dēls, mans neaizmirstamais dzīves draugs

Fricis Jēgers

dzimis 1891. g. 31. augustā Lubejā,
miris 1971. g. 18. jūnijā Nujorkā.

Aklī logi. Tukša māja.
Tumsā balta svece raud.
(Ziedonis Purvs)

Sērās
SIEVA

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

3. jūlijā — pl. 19.00 Latviešu virsnieku sanāksme Royal York viesnīcā, Toronto zālē.

24. jūlijā, pl. 10.00 rītā Bērzainē — DV Toronto nod. šaušanas sacensības. Pl. 6.00 vak. saviesīgs vakars.

NIAGARA

24./25. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

Pārmaiņas sporta spēļu kārtībā un sākuma laikos

Daugavas Vanagu 2 globālajās dienās Toronto

Tehnisku iemeslu dēļ nācies mainīt sacensības laiku jaunatnes basketbolā: programmā paredzētā Čikagas DV un Kanadas sastādītās vienības spēle, kurai bija jānotiek piektdien, 2. jūlijā, *NOTIKS SESTDIEN, 3. JŪLIJĀ, PL. 9.30 RĪTĀ* kā priekšspēle senioru basketbolistu sacensībai. Reizē ar šo pārmaiņu spēļu kārtība un sākuma laiki būs šādi:

Piektdien, 2. jūlijā,

no plkst. 16.30 līdz 22. volejbols vīriešiem un sievietēm (zēnu un meiteņu vingrotavās).

Sestdien, 3. jūlijā,

plkst. 9.30 rītā volejbola spēļu turpinājums meiteņu vingrotavā, bet tai pašā laikā zēnu vingrotavā Čikagas DV un Kanadas sastādītās jaunatnes basketbolistu sacensība.

Pl. 11.00 dienā spēkosies senioru basketbolisti — Saginavas LK ar Toronto DV.

Visas spēles volejbolā un basketbolā notiks Jarvis Collegiate vingrotavās (Jarvis Street and Wellesley East).

Pārpratumu novēršanai atgādinām, ka Nujorkas DV un Toronto DV futbola vienību sacensība notiks

sestdien, 3. jūlijā, pl. 14.00

Broadview YMCA laukumā (Broadview Ave. and Dundas Street East).

Visas pārējās sporta sacensības notiks vietās, laikos un kārtībā, kāda zināta pēdējos sludinājumos un LATVIJAS AMERIKĀ 19. jūnija numura rakstā „Plašākās sporta sacensības kopš gadiem".

Nepieciešams IKVIENAM SVĒTKU DALĪBNIEKAM

DV 2. GLOBĀLO DIENU VADONIS

„Daugavas Vanagu organizācijas 25 gadi"

Pilnīga un vispusīga informācija par visiem sarīkojumiem un to programmām. Plašāka rakstu serija par DV organizācijas 25 gadu darbību dažādās zemēs.

Bagātīgi ilustrēts. Informācija arī par latviešu saimnieciskajiem pasākumiem. PALIEKAMA SVĒTKU ATMIŅA.

Cena: 2 dol.

Pērkams informācijas birojā, DV grā matnīcā un atsevišķos sarīkojumos.

Kultūras dienas . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

radīta, lai tā kalpotu cilvēkam, bet tagad ir noticis tā, kā tas jau simtkārt konstatēts, ka cilvēks ir kļuvis par mašīnas kalpu. Mašīnas tagad noteic visu mūsu dzīvi, — tās diktē mūsu laika sadalījumu, noteic mūsu darbu, mūsu atpūtu, mūsu izpriecas, mūsu cerības un mūsu bažas, patiesībā visu mūsu domāšanu un jušanu: mašīnas, būdamas tik izdarīgas, tik bagātas ar panākumiem, kļūst mums it kā par ideālo paraugu un mudina mūs arī rīkoties un darboties mašīnveidīgi, domājot vienīgi par lietderību un maksimāli kāpinātu ienesīgumu, kura priekšā jāapklust visiem citiem apsvērumiem, sevišķi, ja tie būtu dibināti kādās materiāli netveramās un neizlietojamās jūtās. Līdz ar to tad cilvēks zaudē savu cilvēciskumu un savu garīgo cienu. Tagad cilvēku tieši māca pielāgoties mašīnai, — mašīna valda cilvēku un veido to pēc sevis, ne otrādi. Cilvēks pārstāj būt viedais cilvēks (homo sapiens) un atslīd atpakaļ vēsturisti jau pārdzīvoto pakāpi un kļūst atkal cilvēks amatnieks (homo faber) un veikalnieciskais cilvēks (homo economicus). Ļoti nozīmīga te bija arī Marksa ieskme — ne vien tikai uz strādniekiem, bet tik pat uz kapitālistiem, proti, viņa mācība, ka ekonomiskā baze ir galvenais un ka ar to jāizskaidro visas pārmaiņas cilvēku dzīvē. Viņš tiecas atrisināt ekonomiskas problēmas un domā, ja tas izdodas, tad ar to ir panākts viss. Viņš aizmirst, ka viss tas, kas tiek darīts ekonomiskā vai techniskā plāksnē, ir tikai līdzeklis cilvēkam un viņa dzīves pilnībai. Šo dzīves pilnību, kas reizē nozīmē arī pilnu cilvēciskumu, nekad nevar sasniegt atsevišķais izolētais cilvēks, kas dzīvo tikai sev, kas dara tikai to, kas ir praktiski derīgs un ienesīgs. Augstākie sasniegumi iespējami tikai tur, kur pastāv tuva cieša kopība, kā ģimenē un tautā (kas arī īsti vienmēr ir tikusi izjusta kā lielāka ģimene), jo tikai bagātīgās cilvēku attiecībās un pārdzīvojumos, tuvā un dziļā satiksmē izšķiļas augstākās vērtības un tikai tur tās var tikt saglabātas un izkoptas.

Tā mūsu dienās atklājas jauns aspekts mūsu Kultūras dienu uzdevumā un nozīmē, proti, cik iespējams uzturēt un stiprināt mūsu dziļāko cilvēcību, kas visspilgtāk izpaužas attieksmēs pret tautu kā pret lielāku ģimeni (jau Platons tā izprata tautu), jo tur visbiežāk var izraisīties mūsu dziļākās simpatijas spējas un var rasties arī nojauta par kaut ko, kas stāv pāri mums un kam mums jāklausa, ja gribam palikt kaut cik pilnīgi cilvēki. Ja mēs zaudējam šo spēju, mēs degradējamies un izejam uz deģenerācijas ceļa, jo kultūras radīšanas un uzturēšanas spēja tad mūsos zūd, un mēs vairs nevaram saukties par kultūras cilvēkiem. Palūdzēt apzināties tautas nozīmi un vērtību visā mūsu garīgā eksistencē tad arī varētu būt viens no svarīgākiem Kultūras dienu uzdevumiem, un pat ja mēs tikai kaut cik no šīs uzdevuma varētu veikt, tad tas jau daudz nozīmētu. Tad mēs varētu cerēt saglabāt reizē kā savu cilvēcību, tā arī nacionālitāti, jo abas šīs lietas nav šķiramas, un ikviena no tām dzīvo no otras un reizē spēcina to. Šinī brīdī mums tas būtu sevišķi vajadzīgs, jo arī latviešu sabiedrībā mēs jau ik dienas uzduramies pret parādībām, kas liek jautāt, vai arī pie mums mūsu cilvēciskais un līdz ar to nacionālais kodols nav jau apdraudēts. Vērojot vienu otru parādību mūsu sabiedrībā, dažreiz rodas iespaids, ka pie mums jau — laikam apkārtnes ietekmē — diezgan stipri vājināta spēja šķirt īstās vērtības, kas saistās ar patiesu pārdzīvojumu un izraisa augligu darbību, dodot ilgstošu apmierinājumu, no neīstām viltotām vērtībām, kas nedod tādu, un tāpat spēja izšķirt augstākas un zemākas vērtības, kas viss palaikam atkarājas no nejēgribas nopietni pašomāt un no paraduma laut sevi ietekmēt kādam tukšam šķitumam, nekad nemēģinot noskaidrot sev savu spriedumu pēdējos pamatus. Kā paraugu te var ņemt pie mums jau diezgan stipri attīstīto tieksmi uz snobismu, kas vērtē lietas ne pēc viņu īstās vērtības un būtības, bet pēc cenas lieluma, pēc iedomātas „eksklusivitātes", pēc citu skaudības vai pēc apleusu skaluma. Vērtību sajūtas notrulināšanās un nespēja atšķirt augstākas vērtības no zemākām, allaž ir pamatā arī ģimeņu sairšanai un it sevišķi intereses apdzišanai pret tautas dzīvi un līkteni un visu pūļu koncentrēšanai vienīgi tikai uz ārējiem sasniegumiem, uz ārējo spidumu. Visiem šiem sniegumi būtu lielāko tiesu veci un pazīstami gabali, tad tas īsti nav nekāds iebildums, tas ir taisni tas, kas ir vajadzīgs un ko vairums, droši vien, arī grib un sagaida: ticības apliecinājumi jau turas un tiem arī jāturas tūkstošiem gadu ilgi. Tāpēc inspirācija būtu jāmeklē cik iespējams tieši tautas gara mantās, it sevišķi dainās, — to morāliskās un aistētiskās vērtībās, — vai jaunākos darbos ar līdzvērtīgu inspirāciju. Dainās jau kopš sirmas senatnes ir izteikta mūsu ticība un mūsu stāja, un nav šaubu, ka vairumu latviešu arī tās vēl tagad spēj savilnot un aizkustināt. Tam tad ir arī tā lielākā nozīme, ka te mums ir arī spēcīgākais līdzeklis likt tautai apzināties savu vienību, jo emocionālais saviļņojums, ko izraisa daiņa, vai dzejnieku izteles skatītā vīzija, vai komponista veidotā skaņu burviba ir viens un tas pats kā Austrālijā, tā Amerikā un tāpat arī dzimtedvēseles. Ja pret to iebilstu, ka nē.

LŪDZU, KLAUSIETIES

raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio BRĪDIS AR DIEVU katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājā (1 kuis 1270) Informācija: tālr. Toronto 231-4218.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 787-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Avenue.

Macītājs A. Ceps, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel. 924-1503. Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

4 jūlijā Sidrabenes bērnu nometnes atklāšana, plkst. 8 vakarā dievkalpojums.

11. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

18. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē, plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

25. jūlijā bērnu svētki Sidrabenē, plkst. 10. dievkalpojums.

1. augustā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē, plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Jūlijā un augustā mācītājs lielāko daļu uzturēsies Sidrabenē. Vajadzības gadījumā zvanīt: dzīvok. tl 449-4087, vai Sidrabenē 878-9016.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

4. jūlijā plkst. 11 bērnu vasaras nometnes atklāšanas dievkalpojums Tērvetā. Dievkalpojumu vadīs Trīsvienības dr. mācītājs.

11. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tērvetē; plkst. 7 vakarā — baznīcā.

25. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tērvetē; pl. 7 vak arā — baznīcā.

31. jūlijā, vasaras nom. slēgšanas dievkalpojums Tērvetē plkst. 7 vakarā.

Dievkalpojumu draudzē nebūs: 18. jūlijā, 1., 8. un 22. augustā un 5. septembrī.

Izņemot iesvētību un kapu svētku dievkalpojumus — visi dievkalpojumi notiek igauņu ev.-lut. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. Eda Lange, 864 Pleasant Pk Rd.: tel. 733-3906. Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 490 Sparks ielā.

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

Daugavas Vanagu Grāmatnica

Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121

Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās no 9—1 dienā

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartinus
- AUDUMUS — sedzinas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adresu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noderi

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē
telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
● klāj viesību galdu ●
Tel. 922-2931

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

Turner & Porter
APBEDIŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un
eiropiešu mets

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
165 Danforth Ave HO 4-6251
ACU PAREIZIE AĢENTI PA
OKTAVOŠANA PĒC ĀRSTU
RECEPTES. ZEISS STIKLI
Speciāla atlaide mūžīgajiem
ar dzimteni

L.LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.

Pēteris Grods

Pelēkais trijjūgs

DIENU PIEZĪMES

(Nobeigums)

19. janvāris. Atkal iztauja? Ko tie moka mūs? Vai grib piespiest atgriezties? Dieva roka tos kādreiz vētīs. Paldies par žēlastības maizi, kas mūs uztur fiziski. Bet morālā aprūpe — kā kādā ieņaidnieka zemē. Pieņemam vienprātīgu lēmumu (izņemot tos, kas strādā UNRRAs dienestā) — vairs neiesim uz aptaujām, pēc kurām daudzus izmet no nometnes. Ja vajadzīgs, pieteiksim badā streiku.

29. janvāris. Igauņu bēgļi mākslinieki Štutgartē reprezentējas ar operetes „Viktorija un viņas huzārs" uzvedumu. Izdodas labi. Trīs iekurbuši amerikāņu karavīri pirmā balkona fojē telpā, kur sarīkota igauņu mākslas, kultūras un vēstures izstāde. Pie kādas kolonnas izkārta ģeogrāfiskā karte — Baltijas valstis, Polija, Vācija, Somija etc. Viens no ieskurbušajiem karavīriem pirgādamies rāda ar pirkstu uz trim Igaunijas territorijā iezīmētām lauvām. Vai šis aizkārējs arī apzinās savu rīcību iepretīm upurim, kuru sitis komūnisms?

17. februāris. Dienesta lietu noskaidrošanai uz Pegnicu, turpat pēc vairāk kā gada. Viss pārvērties. Forstmeistars Trautners sirdslēkmē sabrucis līdz nepazīšanai. Pret paša gribu un pārliecību ierauts partijas dienestā. Un šos vīrus sāk tvarstit amerikāņu okupācijas iestādes. Pirmo rūgto kausu forstmeistars jau bija tukšojis kā franču gūsteknis pirmajā pasaules karā. Tagad viņam draudēja citāda vaņģniecība, kas arī sagrāva viņa veselību. Bronnas ciems pilns vācu bēgļiem, bet ukraiņi pārvietoti uz Baireutu.

24. februāris. Izvietošanas nolūkā mums piedāvā: darbu ogļu raktuvēs Beigijā, kas vissliktākās, jo dziļas un karstas; Alasku, kur nežēlīgi aukst; 18—20 gadu vecām meitenēm podu nesējas darbu Anglijas tbc slimnīcās; nepiemērotu meln-strādnieka un profesijai neatbilstošu darbu vai visās pasaules malās...

3. marts. Kalpakiešu svētki. Savus varoņus pieminam arī svešumā. Spredikotāja mācītāja Rozītis par dienvidnieku stipro ticību.

Reģistrēšanās izceļošanai uz Kanadu, bet izredzes niecīgas. Brīnums, ka svešumā saradušies tik daudzi ar visādiem gradiem. Izliekas, ka šo grupu laužu dzimtenē palicies visai maz.

21. marts. Brīniška dubultvaraviksna pār Nekāru rītu pusē. Vai tie mūsu vārti atpakaļceļam?

Pie Tiršenreitas. Čechoslovakijas pierobežā, lielas karaspēka formācijas. Naktīs ielido lidmašīnu grupas.

26. aprīlis. Zviedru presē Stokholmā parādījies raksts „Turcija ieņem trešā pasaules kara pozicijas" Tā tad, saspīlējums ar krieviem. Nodoms stratēģisku apsvērumu dēļ likvidēt Kaseles nometni. Ukraiņu nometnē Ellvangenā paredz lazaretes ierīkošanu. Nekaras krastu dārzos ķirši un bumbieres pilnos ziedos. Zilbina acis.

13. jūnijs. ASV prezidenta Trumena ārkārtīgi asā runa pret krieviem: miers pasaulē jārada tādiem vai citādiem līdzekļiem. Krievu nomocīts cietumā mirst Ungārijas sīkzemnieku partijas līderis Kovačs. Somijas ministru prezidentu pēkšņi izsauc uz Maskavu.

28. jūlijs. Trijos gados esam sagaidījuši pasaules saškelšanos divos naidīgos blokos. Varbūt tas mums nesīs ilgoto nākotni? Lai cik grūti mums klājies — no acīm un sirds neizlaižam dzimteni. Vēl ūdeņi nav rimuši. Vēl uzglūn bangas. Dievs, dod spēku izturēt.

3. septembris. Prezidenta K. Ulmaņa 70. dzimšanas dienas atzīmēšana. Viss, ko viņš paveicis, atspoguļojas brīvās Latvijas tēlā. Nevīstoša slava! Nebija pārstāvēta vienīgi Bastiņa partija Nožēlojami.

28. decembris. Līdz apnicībai žvadzinātie saukļi par humanitāru, cilvēcību, tiesībām un brīvību mūs padarījuši nervozus un neticīgus. Reali vērtējot, nekas nav piepildīts. Valstis netur solījumus vai arī īsteno tos tā, lai tie kaitētu mūsu nākotnei. Žēlastības maizi, ar ko mūs uztur pie dzīvības, vēl samazinās. Izceļošanai bargi komisiju noteikumi un daudziem tā nemaz nav iespējama.

1. janvāris, 1948. Jauno gadu sagaidām latviešu studentu pulciņā. Uzrunu teic Latvijas universitātes bij. rektors prof V. Burkēvics: jaunais gads jāuzņem ar cerībām, kas ir vērtīgākais paredzamo notikumu norisē. Jaungada nakts dievkalpojuma laikā kaut kas nokrīt no kanceles, ar labi sadzirdamu troksni. Baznīcēni to uztver kā kādu zīmīgu mājienu notikumiem Jaunajā gadā. Varbūt paveras ceļš uz mājām? Drīzāk gan uzklausās pēc pašapmānīšanās un iedomām.

10. janvāris. Vēstule no Anglijas. Cik nomanāms, briti izšķirušies par labvēlību un atbalstu mūsu bēgļu liktenim. Daudz kas atkarigs arī no Savienoto Valstu rīcības. Britos valda doma — uzcelt stipru aizsargvalni pret austrumu agresiju. Citādi britu prāti it kā nomierinājušies. Viņi neklausot nekādām baumām, vēlas jo ātrāk ievirzīt savu dzīvi mierīgā gultnē. Pašreiz gan viņi vēl cīnās ar saimniecisko krizi un pārtikas grūtībām.

21. februāris. Jau iegārdzies emigrācijas vilnis. Tautieši sāk izceļot. Ierodas komisija pēc kolonistu misijas, katra paņemdama savu tiesu. Ģimenes sijā un sīki pēta, sevišķi vīriešus darba vecumā. Nav jau domāts mums palīdzēt kā bēgļiem, bet gan mūs izmantot kā vāji atalgotu darba spēku. Jāpierod domām, ka savas īstās mājas tik drīz neredzēsim. Nosūtu lūgumus pēc darba 7 Kanadas firmām, bet to daru ar smīnu un bez nopietnām cerībām.

9. aprīlis. Gars kļūst satraukts un nemiers par nākotni deg kā neslāpējama uguns. Kur tverties, kam jautāt un kurš varētu kaut ko dot pretim šiem miglā ievīstītiem vaicājumiem? Izšķiros par kādu soli: nosūtu vēstuli mūsu sūtnim Savienotajās Valstīs Dr. A. Bilmanim. To tā uzdrošinos, būdams ar šo diplomātu vienas studentu organizācijas un preses biedrības locekļi. Varbūt viņa atbilde nesīs kādu skaidrību vai ierosinājumu?

11. aprīlis. Sākusies pastiprināta izceļošana, pat uz tādu tālu zemi kā Austrāliju. Šai darba spēka tirgū iejūk arī daudz inteliģento profesiju pārstāvji. Ko lai citu dara? Saurība vācu zemē kļūst aizvien lielāka un cerības uz iekārtošanos šai kara piemeklētā Eiropas daļā ir niecīgas.

20. aprīlis. Atbildes vēstule no sūtņa Bilmaņa. Tā neiepriecina un neiedrošina. Viņš ļoti labi ie pazinis anglosakšu mentālitāti un raksturu, kādēļ arī droši raksta savā vēstulē: „Mūsu trimda ieilgs. Anglosakšu tautas nepacels mūsu jautājumu pasaules forumā resp. Apvienotajās nācijās, ja to nedarīs kāda Eiropas valsts." Vārdi ar patiesības segumu. Mēs paši to redzam un piedzīvojam. Gaidīsim, ko rādīs turpmākie gadi svešumā.

28. maijs. Daudz domājam un zīlējam par aizceļošanu, lai saglābtu sevi un atrastu apmetni kādā drošākā pasaules malā. Bet jo vairāk domājam par atraušanos no Eiropas zemes, jo skaļāka kļūst dzimtenes balss, sauc atpakaļ un apņos satrauc mūsu prātus.

Redzu māsu un māmuļu. Abas ļoti vārgas un noskumušas. Sadzirdējušas manu balsi, vai nu aiz prieka vai pārsteiguma tās sabrūk. Beidzot redzu māsu uz miršanas gultas, bet māmuļa vēl iekur istabā uguni, it kā lai meitai paildzinātu dzīvību...

23. jūlijs. Sapņos atkal tiekos ar māmuļu. It kā Ziemeļvidzemē, vai kaut kur citur. Drupas. Sveši laudis. Nevaru lāga aptvert, kur tas notiek. Māmuļa ir večiņa, kā viņa pati saka, bet vēl spirgta no vaiga. Mēs abi nevaram ne paraudāt no atkalredzēšanās prieka. Kā bērni šņukstam un glāstam viens otru... Tad viņa ved mani uz savu mitekli, it kā kādā drēbnieka darbnīcā tā strādātu. Visi, kas tur strādā, viņai klausa. Tad aina atkal pazūd.

28. jūlijs. Pirms četriem gadiem atstājām savu iesākto dzīvi krāšņā Zemgales novadā, lai, glābdami dzīvību, klīstu vācu zemē, ar ko vēl nav galā mūsu trimdas ceļi. aLiks sadedzis cerībās, ilgās un rūgtos maldos. Liekas, pasaule nokļuvusi stāvoklī, kas nesola taisnīgu izkārtojumu pārestībai un necilvēcībai, nospiež daudzas pasaules tautas. Nav arī cēluma taīs tautās, kuŗu spēkos būtu uzcelt labāku pasauli.

1. septembris. Veļos aizgājis mūsu mazās bēgļu grupas līdzdalībnieks kopš Zemgales atstāšanas Dr. Arcebašs. Viņa veselība nebija no labajām, bet viņš izturēja tālu ceļu, pacietzdams visas grūtības un pārsteigumus. Viņam nācās piedzivot arī draus-mīgo Drezdenes bumbošanu. Kad tilti pār Elbu bija sadragāti, daudziem bēgļiem vajadzēja kājām brist pāri upei, lai paglābtos. Dr. Arcebašs straumi pārbrida, bet bija apsaldējis nieres, kas viņu nolieca slimības gultā, no kuras viņš vairs nepiecēlās. Viņš bija ārkārtīgi izpalīdzīgs un pašaizliedzīgs dziednieks kā dzimtenē, tā arī bēgļu gaitās.

27. septembris. Pa nezināmiem ceļiem atskrējusi pirmā vēstule no piederīgiem dzimtenē. Cetrus gadus nebija ne jausmas, kā gan klājas dzimtenē palikušajiem. Raksta skopajās rindās virmo bezgalīgs prieks un pateicība Dievam par Viņa brīnišķo vadību cauri sāpēm un neziņai. Jā. Tagad mums ir uzņemti sakari, tikai uzmanīgi jārīkojas. Vēstule ir rakstīta ar drosmi, pat pārgalvību, jo tā beidzas vārdiem: „no visiem mums kvēlojošs sveiciens pēc plāna un grafikas".

2. oktobris. Pēc trīs gadu nodzīvošanas privātā mājā pie vāciešiem pārnākam uz novietojumu bloku rajonā, kur arī skaitās īstā nometne. Mums ierāda mazu istabiņu, ar skatu uz Nekāras ieleju. Te ir nemilīgi — vienmēr migla un troksnis no bērnu čalām sporta laukumā. Skata un ērtību ziņā jūtamies kā no paradīzes ienākuši bēdu ielejā. Tāds nu reiz kritis rikojums,, ka visiem privāti dzīvojošiem bēgļiem jāievietojas armijas rekvizētās telpās. Neaizmirstams mums paliks laiks, kas aizvadīts brīnišķā kalna pakājē.

1. janvāris, 1949. Laika virs atkal spēris vienu soli tālāk. To sagaidam bez sajūsmas un labām cerībām. Nav pamata domāt citādi.

4. janvāris. Vēl nosūtu vēstules ar attiecīgiem pielikumiem Minchenes, Freiburgas un Getingenas universitātēm, nolūkā noskaidrot studiju iespējas, ja tālāka emigrācija sarežģītos.

10. janvāris. Vēstule no vienmēr optimistiskā profesora A. Teikmaņa Zviedrijā. Viņš mierina: diplomdarbu varēs nokārtot, kad viss pārējais būs izkārtojies. Kad un vai tas kādreiz notiks?

28. jūlijs. Devāmies nezināmā ceļā, cerēdami brīvības un patstāvības atdzimšanu tautām, kam tā laupīta. Bet lietu kārtotāji slīgst arvien dziļāk bailēs — pateikt gala vārdu un rīkoties, kā to prasa vajadzība un tiesības. Cerības sarukušas. Tuvojas brīdis trimdas turpināšanai kādā citā zemes malā.

8. novembris. Solis tuvāk pārmaiņām — iesniedzam dokumentus izceļošanai uz Amerikas Savienotajām Valstīm.

18. novembris. Pēdējais lielajā Eslingenas nometnē, kas pulcējusi pāri par 6000 latviešu bēgļu. Svinīgais akts izskan Eslingenas evaņģeliskās vācu draudzes namā. To atklāj latviešu kolonijas vecākais J. Aperāns, bet runu teic kolonijas padomes priekšsēdis K. Kalniņš. Koncertā R. Vagnera, L. Garūtas, J. Kalniņa un A. Žilinska darbus atskaņo dziedoņi Julijs Borgs un Ksenija Brante, pie klavierēm Velta Barvika. Ērģeļu priekšnesumus sniedz Elvīra Liepiņa, bet P. Ermaņa un Z. Lazdas dzeju skandē Lilija Stengele. Sarīkojumu nobeidz ar Tve mūžam dzīvot Latvija.

Mazā Latvija, kā dēvēja šo lielāko latviešu bēgļu nometni amerikāņu zonā, sakustējusies kādām tālām, vēl neapjaušamām gaitām.

Nākamais gads jau savā sākumā daudzus pārnes pāri ūdeņiem. Tur ir arī mūsu pelēkais trijjūgs, kas pirms gadiem skaļi iezviedzās tagad tik tālā Zemgales novadā, turpinot savu nepasakāmi. gaņo skrējienu.

Toronto Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Šidrabenē top atkal kādā jaunā mājā.

Foto: Al. Kalniņš

1971. GADĀ SAŅEMTĀS GRĀMATAS

Osvalds Uršteins	$4.00
Ziemeļnieki — 50 g. atceres rakstu krājums	$ 3.00
J. Ķiselis — Ciņa par dzimteni	$ 4.00
Prof. Dr. A. Brūveris — Latvieši palmu zemē	$ 3.00
Z. Lagerlefa — Gesta Berlings, romāns	$ 6.50
A. Niedra — Ādams un Ieva, rom.	$ 4.80
L. Slēzaks — Mani kopotie raksti	$ 5.50
Radio Erivaņa atbild	$ 3.80
V. Veldre — Dižmuiža, rom.	$ 5.00
U. Ģērmanis — Tā lieta pati nekritīs	$ 4.20
E. Andersons — Senie kurzemnieki Amerikā un Tobago kolonizācija	$12.00
A. Rasa — Vēl mēs esam svešumā, rom.	$ 5.50
A. Žigurs — Latviešu gaisa spēku izpalīgs	$ 4.50
E. Arnis — Latvju tautas politiskā atmoda	$ 4.50
V. Richters — Klabata, romāns	$ 5.50
L. Slaucītājs — Zinātnes darbā — draugos ar mākslu	$ 6.80
Prof. Dr. Med. Jēkabs Alksnis, dzives stāsts	$10.00
A. Daugule — Tantals, rom.	$ 4.80

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevumi

L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$ 5.90
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$ 3.90
„ Nemiertīgais nemiers, rom.	$ 5.50
A. Rubulis — Latvian Literature, st.	$ 7.00
T. Krūka — Silaines mežs runā, stāsti bērniem	$ 2.80
„ —Tu debesis turi savās rokās	$ 3.50
„ —Uniforma, stāsti	$ 5.50
A. Gailīte — Rītausmā	$ 4.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, esejas	$ 4.20
A. Tomsens — Cilvēcības vārdā, pieredze Vorkutā	$ 8.50
E. Andersone — Rūķis labdaris, pasakas	$ 1.80
„ —Sargeņģelis, pasakas	$ 1.80

DV GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 174, Ontario
Pasūtinot pa pastu, lūdzu pieskaitīt 50 c pasta piemaksai

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos
māju remontus
iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas
cenas. Metro licence F 761.
Zvaniet katrā laikā Toronto

TRANSPORTA
UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave. Toronto 250.
PIEDĀVA ZAĻI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAZADIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVERTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ
PIEKTDIENAI PLKST 4 p.p. — I NO RĪTA. SESTDIENĀS
NO PLKST 12 DIENĀ — I NO RĪTA
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

Skaistās 1000 Salās
Pusceļā starp Toronto un Montrealu.
Makšķernieku paradīze.
Istabas ar pilnu pansiju.
■ VASARNĪCAS AR 2—3 GULAMISTABĀM ■
Laivas, motori un ūdens slēpošana.
Rakstīt K. KALNIŅŠ,
P.O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada
Zvanīt 382-4269, AREA CODE 613.

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue — Don Valley Parkway)

KAKTIŅŠ
Vedam visādus transportus ar modernām mašīnām
(mēbeles, būvmateriālus u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā
LE 5-6619

Anglija iestājas Eiropas koptirgū

Anglija 23. jūnijā vienojās ar sešām Eiropas koptirgus valstīm Luksemburgas konferencē par iestāšanās noteikumiem koptirgū, pēc 10 gadu ilgas sarunu vešanas un Francijas agrākā prezidenta Degolla 2 veto — 1963. un 1967. gadā. Anglija paredz iestāties koptirgū 1973. gada janvārī. Eiropas koptirgus 6 valstis, Francija, Itālija, Beļģija, Rietumvācija, Holande un Luksemburga, vienojās ar Angliju par sviesta un siera eksporta samazināšanu uz 71 proc. nākamos 5 gados no Jaunzēlandes kas ir galvenā piensaimniecības produktu eksportētāja Anglijas tirgum, Anglijas kontribūciju koptirgus budžetam un angļu zvejnieku vajadzību aizsargāšanu.

Anglijas uzņemšana koptirgū pavērs ceļu vēl trīs kandidātiem— Dānijai, Norvēģijai un Īrijai. Līdz ar to 6 valstu koptirgus paplašināsies uz 10 valstu savienību, kas būs sāncense ASV saimnieciskai dominācijai rietumu pasaulē. Dānijai, Norvēģijai un Īrijai ir problēmas par koptirgus zvejniecības politiku un nākamā koptirgus sanāksmē 12. jūlijā izstrādās tagadējo noteikumu grozījumus. „Mazā Eiropa", Francija, Rietumvācija, Itālija, Beļģija, Holande Luksemburga, ir „pasaules milzis" ar izšķirošu lomu pasaules naudas tirgū. Saskaņā ar internacionālo valūtas fondu, 10 Eiropas valstu gadskārtējais eksporta apgrozījums būs 99 biljoni dol. salīdzinājumā ar ASV 38 bilj. dolaru. ASV nacionālais bruto ražojums precēs un pakalpojumos ar savu tagadējo 931,4 bilj. dol. kopvērtību tālu pārsniedz Eiropas 10 valstu koptirgus 566,4 bilj. dol. Turpretī 10 koptirgus valstīm ir lielākas zelta rezerves, 26,3 bilj. dol. pret ASV 17,8 bilj. dol. Līdzšinējo koptirgus valstu pasreizējais 188 milj. iedzīvotāju skaits ar 10 valstīm palielināsies uz 255 miljoniem, kas ir apmēram 50 milj. iedzīvotāju vairāk nekā ASV.

Francijas prezidents Pompidū Parīzē apsveica vienošanos, kas iezīmē svarīgu dienu Eiropas vēsturē un ir Anglijas premjēra Hīta un Pompidū nesenās sanāksmes rezultāts.

Rietumvācijas valdība un arī opozicijas partija ir labvēlīgas Anglijas pievienošanās izredzēm koptirgū. Branta sociāldemokratu partijas referents nosauca to par ievērojamu soli Eiropas jaunās dimensijās, kopš parakstīja 1957. gadā Romas līgumu par koptirgus dibināšanu. Itālijas ministru prezidents Kolumbo izteicās, ka Eiropas nākotnei atklājušās lielas izredzes.

Tokio, Japānā, ārtietu ministrijas pārstāvji cer, ka Jaunzēlande un Austrālija vairāk pievērsīsies ar saviem lauksaimniecības produktiem Japānas tirgum.

Kamēr Eiropas vadoņi apsveica Luksemburgā parakstīto vienošanos par Anglijas uzņemšanu koptirgū Anglijai pašai būs iespējas politiskas cīņas par vienošanās apstiprināšanu. Parlamentā valdības atbalstītāji apsveica Luksemburgas vienošanos, bet oponenti pareģo „šausmīgus rezultātus". Anglu vadošās 2 lielās arodbiedrības ir pret Anglijas iestāšanos koptirgū.

Spilgtākā cilvēku izmantošanas valsts

„Pārējiem cietumniekiem neklūst vieglāk, ja kāds no tiem izveido draudzīgas attieksmes ar cietumsargiem." Tādus vārdus teica Dr. med. Lilija Zariņa - Skultāne Grand Rapidos 11. jūnijā, vietējās DV apvienības rīkotajā referātu vakarā, kad viņa runāja par tematu „Morāle un padomju rezīms" un atbildēja uz jautājumiem. kas visi pal lielākai daļai zīmējās uz okupētās latvijas apciemošanu, turienes dzīvi un attieksmēm, kādas var rasties ar gribētu vai negribētu tikšanos ar turienes varas nesējiem. Referente īsumā pieskārās deportācijām Latvijā pirms 30 gadiem, kas bija tikai sākums izrēķināšanās akcijām vēlākajos gados, par ko skumjas atmiņas glabā vecākā paaudze, bet par to nav gluži skaidra priekšstata jaunākajiem. Vēlākajos gados okupācijas varas līdzekļi kļuvuši mērķtiecīgāki un rafinētāki.

Runājot par sociālismu tēvu Kārli Marksu, runātāja pieminēja, ka viņa sapnis un ieceres visspilgtāk piepildījušās Pad. savienībā — vara koncentrējusies šauras grupas rokās un lielās tautas masas palikušas bezticsīgas. Pad. savienība ir spilgtākā cilvēku izmantošanas valsts, kur tikai 10% pieskaitāmi privilēģēto šķirai, kas bauda izcilas priekšrocības, bet pārējiem tādas nav pieejamas. Tā tas ir arī okupētajā Latvijā, kur neiedomājamu labklājību bauda „augstais tūkstotis", bet plašākām tautas masām atliek tikai grūti strādāt. Referente pieskārās arī tiem drosmīgajiem protestētājiem, kas pacēluši balsis Pad. savienībā un okupētajā Latvijā, saucot pēc brīvības un tiesībām, bet rezultātā nokļūstot vājprātīgo iestādēs..

Red. Vilis Skultāns runāja pa jaunākajiem atklājumiem mūsu neatkarības bojāejā 1939./40. gadā. Abiem referātiem sekoja jautājumi, kurus izsacīja prof. R. Markus, J. Laucis, P. Finartijs, J. Celmiņš, E. Barkāne, V. Zirnītis u. c. Dzirdēja arī jautājumus, kam par labu nāk braucieni uz okupēto Latviju?. Dzimtenes apciemotāji nedrīkst kļūt par izmantošanas objektu mūsu tautas apspiedējiem. Red. V. Skultāns atbildēja uz jautājumiem par ģen. J. Balodi, V. Munteru un dažām toreizējām situācijām.

Vakaru ievadīja un referentiem pateicās DV apvienības priekšnieks A. Balodis. Abi ciemiņi saņēma rozes un suminājumus. Klausītāji, nedaudz pāri simtam, pakavējās pie vanadžu kafijas galda.

V. Z.

ATVAĻINĀJUMĀ...

(Pārnesums no 6. lpp.)

un bārs var izrādīties noderīgi lietainā dienā. Mazākajās vasaras mājiņās ir pa divām vai trim gultām. Viena mājiņa ir tik tuvu ezerom, ka ievingrinājies maksķernieks var vilkt asaras laukā no ezera pa ķēķa mazo lodziņu Vasarniekiem arī brīva laivu lietošana. Labo peldēšanos ezerā var papildināt ar nopēršanos divās pirtis. Pašam gan jārūpējas par uguni un gara uzmešanu. Tuvākais veikals ir kādas 7 jūdzes, bet 21. jūdzes attālā „Burkes Falls" var dabūt to pašu ko Toronto. Katram pašam, protams, jārūpējas par ēdienu un dzērienu. Pēc malkas mežā nevienam nav jābrauc, jo katrā māiņā ir gāzes pavards. Šeit atvaļinājumu jau pavadījuši daudz tautiešu. Cik šāds prieks vienai vai vairākām nedēļām izmaksātu jāprasa pašiem īpašniekiem, Valdemāram un Ārijai Eizenarmiem. (59 Argyle Cresc., Bramalea, Ont. tālr.: 451-7427, vai 677-4240.)

A. Pelēkais

Līgosvētki Sidrabenē

(Pārnesums no 4. lpp.)

not tās etnografisko pamatu. Bija „aizņemtas" Mērnieku laiku galvenās personas, kuras tēlcja: Alberts Vītols (Prātnieks), Mirjama Bērziņa (Anna), Anete Bencone (Ieva), Žanis Zentiņš (Drekberģis), Andrejs Pakrastiņš (Švauksts), Andis Cers (Pietuka Krustiņš), Hugo Miķelsons (Ķencis), Fricis Vilmanis (Pāvuls), Eduards Freimūts (Svērtelis), Ženija Vītola (Ilze) un Valda Avika (ganu meitene). Līgotāju vidē, slātaviešos un piebaldzēnos, uzvedumu tikami sadiedēja DV tautas deju kopas Daugaviņa dejotāji Edvīna Kalviņa un Arņa Rozīša vadībā. Visā uzvedumā, kopā ar tēlotājiem, līgotājiem un dejotājiem, piedalījās turpat pussimts dalībnieku, režiju vadot Hugo Miķelsonam, kas Sidrabenē sagatavojis jau devīto Jāņu izrādi pēc kārtas, pašam spēlējot Ķenča lomu.

Līgosvētku apraksts nav īstā vieta kur pieskarties atsevišķo tēlotāju sniegumam, kas bija teicami. Nevar tomēr paiet garām „pārtaisītajai" Ķenča lūgšanai, kas klausītājiem, šķiet, visvairāk patika, jo skāra šāsdienas „aktuālitātes", parādoties Ķencim no Piebalgas mūsdienu vidē, tiešī Sidrabenē, kādēļ viņš pirmkārt aizlūdza par tās pārvaldes priekšnieku Paulu Plīsi, lai viņš cigāru smēķējot, bet nevis pašam grūti strādājot Sidrabenes uzpošanā, varētu reiz mierīgi noraudzīties uz darba veikumu, neatraujoties no savas ģimenes. Ķenča lūgšanā nebija aizmirsts ar LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, lūdzot prickšsēdim tādu prātu, lai viņš atteiktos no „bārdas audzēšanas sacensības" ar ALAs priekšsēdi U. Gravu un nākošajā 18. novembŗa atceres dienā izskaitīlos „tik pat smuks kā agrāk"... Lūgšanā bija pieminēts arī Hanss Klaude, Robertsona Chevrolet-Olds mobile autopārstāvniecības aģents, kas sedza ugunošanas izdevumus arī šogad, neaizmirstot arī agrāko sponsoru V. Palmu.

Arī šogad uzveduma dekorātors bija mākslinieks Otto N. Grebže. Līgo dziesmas bija sakārtojis Alberts Vītols, bet iestudējusi Olga Upeniece, mūzikas pavadījumus veicot Edvīnam Kalviņam. Tērpus galvenajiem tēlotājiem bija aizdevis DV teātris.

Pēc gandrīz 2 stundu ilga svētku uzveduma sākās ugunošana un deju prieki, spēlējot E. Zakuļa kapellai. Sidrabenes pārvalde bija gadājusi par bagātīgu malkas devumu ugunskuriem, kuŗi dega visās malās. Ieskaņējās arī Līgo dziesmas, kuŗas šogad likās klusākas nekā iepriekšējos gados. Vai jāuzbērni būtu apguruši?

—rs.

IZRAIDĀ PADOMJU DIPLOMATUS

Anglijas valdība paziņojusi Pad. savienības sūtniecībai Londonā, ka divu nedēļu laikā jāatstāj valsti padomju sūtniecības pirmajam sekretāram Ļevam Scrstņevam un trešajam sekretāram Valerijam Čusovitinam, kas apvainoti par spiegošanas aktivitātēm. Padomju ārietu ministrija savukārt uzdevusi atsaukt divus angļu diplomātus Maskavā — pirmo sekretāru Mārtiņu Nicholsonu un otro sekretāru Patriku Džeksonu, apvainojot, ka tie iejaukti aktivitātēs „kas nav savienojamas ar viņu diplomātisko statusu". Padomju soli uzskata kā atmaksu par padomju zinātnieka Fedosējeva pārbēgšanu uz Angliju. Londonā 20. jūnijā paziņots, ka Fedosējevam, kas aizbēga no padomju delegācijas Parīzē 27. maijā, piešķirta uzturēšanās atļauja Londonā. Padomju sūtnis Michails Smirnovskis oficiāli lūdzis Anglijas ārlietu mnistrijas atļauju padomju pārstāvjiem konsultēties ar Fedosējevu. Telefoniskā sarunā ārlietu ministrija atbildējusi, ka Fedosējevs nevēlas runāt ar padomju pārstāvjiem un atkārtojusi, ka padomju zinātnieks ieradies Anglijā pēc paša brīvas gribas un ka angļu autoritātes nav ietekmējušas viņu nesatikties ar padomju pārstāvjiem.

Notikumi metuši ēnu uz Anglijas ārlietu ministrijas apakšsekretāra Denisa Grīnhila apmeklējumu Maskavā. Viņš ieradās Pad. savienības galvaspilsētā 22. jūnijā, lai ilgi plānotās sarunās apspriestos par Berlīni un Pad. savienības ierosināto Eiropas drošības konferenci, kaut gan Anglija uzskata, ka savstarpējā diplomātu izraidīšana nespēj mazināt politisko sarunu nepieciešamību Grīnhila vadībā.

★

„Kādēļ tu esi tik ļoti noskaitusies uz savu Robertu?" Baiba jautā draudzenei Ausmai. „Vai tad viņš tev ko nodarījis?" — „Viņš ir visniekrietnākais nelietis," Ausma, joprojām nespēdama dusmas valdīt, iesaucas. „Es viņu lūdzu nevienam nestāstīt, ka esam klusībā sadzērinājušies, un — ko viņš dara?" — „Jā, ko tad viņš dara?" ieinteresēta jautā Baiba — „Viņš visiem stāsta, ka nēs neesam saderināti," Ausma neapmierināta atbild.

Lēni mani iznesiet,
Durvis cieti aizveriet,
Es nekad vairs neatnākšu
Jūsu durvis virināt.

MŪSU MĪĻAIS SVAINIS UN BRĀLIS

Kārlis Sulcs

DZIMIS 1899. GADA 11. NOVEMBRĪ IKŠĶILES PAGASTĀ, LATVIJĀ,
AIZGĀJIS DIEVA MIERĀ 1971. GADA 23. JŪNIJĀ TORONTO
Apbedīts Jorkas kapsētā Vilovdēlā, latviešu nodalījumā.

Dziļās sērās
svainis un svaine Kanadā,
māsa ar ģimeni un svainis ar ģimeni Latvijā

MŪZEJS BAZNĪCĀ

(Pārnesums no 5. lpp.)

no amerikāņu un angļu lidotāju bumbu mešanas precīzitāte, jo katedrālei uzkritušas tikai dažas bumbas. Bumbu un šķembu pēdas vēl tagad redzamas katedrāles ārējās sienās, bet iekšpuse ir atjaunota. Arī tās gotu stila torņi tīpat „ceļas debesīs" un dominē ne tikai pār katedrāli un Ķelnes pilsētu, bet arī pār plašu apkārtni. Šī ir viena no tām katedrālēm, kuŗā ieejot ir sajūta, ka esi iegājis baznīcā, bet ne mūzejā.

To pašu varētu teikt arī par Notre Dame katedrāli Parīzē. Daudzi ir apgalvojuši, ka tā esot skaistāka baznīca pasaulē. Es gribētu pievienoties šiem apgalvotājiem ar zināmu rezervēšanos, jo gandrīz katrā baznīcā atradīsim kaut ko tik skaistu un īpatnēju, ko neatradīsim nevienā citā baznīcē. Tā, piemēram, viena no mazākajām katedrālēm pasaulē — Ņujorkas Sv. Patrika katedrāle — saista ar kaut ko nenosakāmu. Ja esi tanī iegājis, tad negribas vairs to atstāt, un, patiešām, man ir atzinušies cilvēki, ka viņi šajā baznīcā esot pavadījuši 8 — 10 stundas nepārtraukti, nemaz to neapzinoties. Tātad, šādas sajūtas nav tikai man vienam.

Romā esot kādas 150 baznīcas, kas nosauktas Dievmātes vārdā Mēs apmeklējām dažas no tām. Vislabāk patika Maria Majore baznīca, netālu no Romas galvenās dzelzceļa stacijas. Tā vēl ir baznīca tādā, kādu mēs baznīcu iedomājamies. Ar to nav teikts, ka Romā un citās Itālijas pilsētās baznīcas neizskatītos kā mūzeji. Tādu netrūkst nekur. Ir arī tādas baznīcas, kuŗas iekšpusē neizskatās ne pēc baznīcas, nedz arī pēc mūzeja. To man gribētos teikt par Sv. Marka katedrāli Venēcijā. Visu no ārpuses apbrīnota, ieejot iekšā, sagādā vilšanos. Toties Milānas katedrāle ir apbrīnas cienīga kā no iekšpuses, tā arī no ārpuses.

Viena no īpatnējākām ir Kristus baznīca (ja nemaldos nosaukuma ziņā) Florencē. To ir cēlis kāds žīdu architekts un tās fasādē, tiešī zem krusta, izveidojis Dāvida sešstūraino zvaigzni. To neviens nav ievērojis, jo visumā šī baznīca ir architektūras paraugs. Tikai 30 gadus pēc tās iesvētīšanas kāds ir atklājis, ka zem krusta atrodas arī Dāvida zvaigzne. Kristīgie speciālisti tomēr ir atzinuši, ka nu ir par vēlu kaut ko grozīt un ka Dāvida zvaigzne tik labi iederas visā architektoniskajā struktūrā, ka tā atstājama neaizkarta. Tāda tā palikusi arī līdz šai dienai. Secinājums? Krusts ar Dāvida zvaigzni var sadzīvot kopā pilnīgā harmonijā. Piedošanu—es to neapgalvoju, bet tikai konstatēju faktu.

Otrs faktu konstatējums, kuŗš gan vairs nav tik kontroversāls. Daudzās ziemeļvalstu baznīcās, kuŗas celtas un sākumā bijušas kā katoļu baznīcas, bet vēlāk pārvērstas par luteriņu baznīcām, altāri, kanceles un pārējais baznīcu iekšējais iekārtojums palicis cits altāris — ar lielu krucifiksu kā dominējošo. Pie tā notiek visi luteriņu dievkalpojumi.

Vēl jāpiemin nesen uzceltā Sv. Jāzepa bazilika Montrealā, Kanadā, kas atrodas kalna galā un redzama jau no tālienes. Lai tanī nokļūtu, jāuzkāpj daudzi pakāpieni, kuŗi vidus daļā būvēti no koka. Pa tiem tad ticīgie mēģina sasniegt bazilikas durvis rāpojot uz ceļiem. Tā ir savāda celtne; ļoti iespaidīga un, manuprāt, nenosakāma stila. Iekšpusē es to gribētu nosaukt par moderni - askētisko stilu.

Apbrīnošanas vērta ir vismazākā katedrāle pasaulē. Tā ir sena pareizticīgo katedrāle Atēnās, Grieķijā, kuŗa blakus daudz vēlāk uzceltajai, lielajai katedrālei, izskatās kā pundurītis pie milža kājām. Ja pieminētas pareizticīgo katedrāles, tad vēl jāpiemin tāda arī Nicā, franču Rivjērā, kuŗa celta kādam krievu princim par godu un esot Maskavas katedrāles replika miniatūrā. Mums gadījās tur būt tieši dievkalpojuma laikā, kuŗš notika krievu valodā. Daži zināja teikt, ka vecais mācītājs nemaz citu valodu neprotot. Kad, baznīcu atstājot, dāmai pie durvīm jautāju, cik daudz krievu tur ir un kā viņiem veicās, tad atbilde bija vienā vārdā: „Izmirstam." Pēc tam ilgi man bija jādomā par mums pašiem — latviešiem trimdā. Vai arī mēs izmirsim?

Beidzot jāpiemin vēl viena, varbūt visneparastākā katedrāle pasaulē. Tā ir Koventrijā, Anglijā. Kara laikā katedrāli vācieši sabumbojuši un tā nodegusi. Palikušas tikai apkvēpušas drupas. Tur, kur agrāk bijis altāris, tagad uzcelts krusts no apdegušiem dzelžiem un aiz tā uzraksts „Father, forgive us". Drupām blakus uzcelta jauna, moderna (varbūt pat pārāk moderna) katedrāle. Tā uzcelta par vācu jaunatnes savākto naudu kā kompensācija par vecās katedrāles nobumbošanu. Tas laikam būs vienīgais gadījums pasaulē, kur bērni parādījuši, kā praktiskā ceļā var lūgties par tēvu grēkiem. Tēvs, piedod mums...

Ed. Smugajs

Kas runāts Ķijevā

Kanadas parlamenta liberālais loceklis Valters Dīkons atklājis, ka ministru prezidenta Trudo apmeklējuma laikā ir runāts arī par apcietināto ukraiņu stāvokli. Ministru prezidents atļāvis viņam pacelt šo jautājumu oficiālo sarunu laikā ar ukraiņu vadoņiem Ķijevā. Dīkons izteicies: „Es nerunāju tikai par ukraiņiem vien, bet jautāju arī par čechiem un Baltijas valstu pilsoņiem." Dīkons arī norādījis, ka par šo jautājumu sagaidāmas drīzas sarunas ar padomju pārstāvjiem.

Dīkons, kas ir ukraiņu izcelsmes, tālāk paskaidrojis, ka viņš Ķijevā runājis 30 minūtes ar Ukrainas premjēru, sevišķi pieminot Valentinu Morozu, pazīstamu ukraiņu intellektuāli, kas apcietināts par vārda brīvības pieprasīšanu. Ukraiņu premjērs kļuvis nikns, dzirdot Moroza vārda pieminēšanu, pretjautājot: „Kāpēc jūs apcietinājāt FLQ (Kvebekas terroristi) laudis?" Dīkons arī ierosinājis jautājumu par atļauju piešķiršanu Kanadas čechiem un citām etniskajām grupām, kas dzimtenes apmeklējumā vēlētos redzēt arī savas dzimtās vietas. Viņš runājis arī par ģimeņu apvienošanos, atļaujot izceļot no Pad. savienības pie saviem piederīgajiem Kanadā. Ironiski, ka Dīkonam bijušas grūtības iegūt atļauju apciemot ciemu, kur viņa vecāki dzīvojuši pirms izceļošanas uz Kanadu.

Dīkons runājis liberāļu rīkotā „wine - and - cheese"sanāksmē Toronto, lai noskaidrotu Trudo piezīmes pēc viņa Pad. savienības apmeklējuma. Trudo intervijā „CBC Sunday Magazine" personālam izteicies: „Es gluži vai sirdīgi izvairījos runāt par ukraiņu jautājumu... Es sevišķi nejutu vajadzību nākt ar kādu jautājumu, kas varētu izsaukt Brežņeva vai Kosīgina pretjautājumu: „Kāpēc jūs apcietinājāt Kvebekas terroristu (FLQ) vadoņus?" Toronto laikraksts „The Globe and Mail" saka, ka Trudo nekad nav pieminējis, ka Dīkons būtu runājis par šo jautājumu, ne arī kāds Trudo jautājis, vai arī kāds no oficiāliem viesiem būtu runājis par šo jautājumu. Acīmredzot, Trudo atbildējis tikai to, „ko viņš nav darījis". Trudo piezīmēs par apcietināto ukraiņu salīdzināšanu ar FLQ, kā zināms, izsauca protesta vētru ukraiņu sabiedrībā Kanadā.

Kanadas ukraiņu delegācija satikās ar Trudo 7. jūnijā, kad īsumā tika ziņots par viņa Pad. savienības apmeklējumu. Tomēr līdz 21. jūnijam, kad Dīkons savā runā atsaucās uz savu apelāciju pie padomju ukraiņiem un pārējiem padomju pārstāvjiem, līdz šim nekas nebija paskaidrots.

Dīkons sacījis savai audiencei, ka par spīti padomju ukraiņu premjēra dusmām, sakarā ar Moroza jautājumu, ukraiņu premjērs drīz atkal kļuvis draudzīgs un lūdzis Dīkonu sazināties ar viņu, ja būtu vajadzīga kāda labvēlība. Dīkons galvenokārt aprakstīja to ļaužu dzīves apstākļus un dzīves veidu, ar kuŗiem viņš saticies savā Pad. savienības apmeklējuma laikā.

VIENLĪDZĪGO TIESĪBU SEKAS... Dadža karikatūra

Maskava meklē saprašanos ar Izraēlu

Izraēlas ārlietu ministrs Ebans amerikāņu konservātīvo žīdu sanāksmē Jeruzalemē izteicies, ka Pad. savienība drīz mēģinās atrast kontaktus ar Izraēlu un viņa valdība ir labvēlīga šādam solim. Kremlis atzīst, ka nevar ignorēt Izraēlas nozīmīgumu Vidējos Austrumos un saprašanās vajadzību ar Jeruzālemi. Maskava un padomju bloka valstu dalībnieces, izņemot Rumāniju, pārtrauca diplomātiskās attiecības ar Izraēlu tūlīt pēc 1967. gada Iskara.

Valsts prokurors pavēlējis konfiscēt agrākā viceprezidenta Ali Sabri un agrākā bruņoto spēku komandiera ģen. Mohameda Favzi un 5 citu agrāko ministru īpašumus un banku noguldījumus. Visi septiņi atrodas mājas arestā, gaidot uz izmeklēšanu par sazvērestību gāzt prezidentu Sadatu.